

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhoz hozva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, június 30.

Nürnbergi czikkek.

Egy repülő tanulmányi utamon Nürnbergbe vetődtem s igazolásképen játékokat akartam hozni innen, minden ilyes áruk bőven bugyogó forrásából.

Volt játék elég.

A használati utasítást is legjobb tudásával adta elő a gemülich német atyafi, úgy, hogy rövid félóra alatt körülbelül segéd gépész mérnöki tudásra tettem szert, de még sem vettem játékot, mert féltem, hogy vagy a gyerek nem érti meg, hogyan kell használni, vagy én felejttem el a használati utasítást.

Mégis! sajátságos, de úgy van, hogy e játékok a legkapósabbak. Papa, mama sokat spórol, míg egy ilyet megszerez, aztán elzárja szépen az almáriumba s ha néha jó kedve támad a szülőknek, előveszik, a papa tartja, a mama irányítja s a gyermeket oda rendelik, hogy gyönyörködjen benne.

A gyerek persze nem kapja szabadon a kezébe, mert elrontaná, sőt kezelni sem tudná, de hát ott a gondos szülői pár, elkezelik őket a gyermekük játékát.

Ilyen nürnbergi elveket hoznak ajánlékba a liberális kormányok is. Követek helyett képviselőket, hogy csak ennél az egynél maradjunk.

Régen kiküldtek a municzipiumok s törvényhatósággal felruházott városok egy-egy megbízottat, kiknek szigorú utasítás-

ban irták elő, hogy mit kíván a megye vagy város és ez a megbízott; utasítása szerint becsülettel eljár a diétán s re bene gesta, jött haza.

Hát ezt megérti mindenki. Hanem fordultak az idők. Ilyen rusztikus, mindenki által érthető institucziók nem valók a szecsessziós irányzatok közé s lett képviselő a követhől.

Ez már nem egy megye akaratát tolmácsolja a diétán, hanem az ország nevében szól és alkot törvényeket a parlamentben.

Parlament és követ a mi kenyérért küzdő s a szolgabírói jogkört sem értő népünknek? Hogyan éljen ő e kényes portékával. Eleinte próbálta. Lelesült érte, mert új volt. Választott ellenzéki honatyát és beverette a voksáért az oldalát, de nem engedett a 48-ból. Később azonban a képviselő ur engedett. Átvedlett kormánypartivá, pedig egész kerületében sincs ilyen szavazó. Hanem hát ez nem baj, tovább viseli mint kormányparti egy ellenzéki választókerület képét — és pontum.

Szavazott bizalmatlanságot is már a kerület az ő képviselőjének, az sem lett baj, peticionált a választás ellen, hogy nem volt törvényes; ez sem baj. A képviselőnek nem ártott.

Igy végre is belátták a választók, hogy ez az új játék szép is, finom is, drága is, de hát ők nem értenek a dirigálásához.

Ekkor jöttek a gondos szülők, a kormány és a párt. Ők bizonyos időközökben

kinyitják a parlamenti almáriumot, kiküldenek a kerületekbe egy-egy általuk választott figurát, illetve hivatalos jelöltet, az ő szigorú felügyeletük alatt engedik egy kissé játszani a t. polgártársakat, de csak úgy, hogy a papa tartja, a mama mozgatja a játékot. Aztán bepakolják egy mandátumba és öt évig újra almáriumba kerültek a csinos figurák. A kerület mulat és fizetnek is neki a multságért. Így már ismét érti a dolgot a magyar.

Mondhatná valaki, hogy ha így érti, nem jól érti, mert szabadon kell választani a képviselőt, de hát ki ad drága és bonyodalmas szerkezetű játékot rakoncátlan gyerekek kezébe? Még megnéznék, hogy milyen belül s látnák, hogy üres — üres.

Ma is fennáll a hivatalos jelöltek intézménye, mely egyszerű figurákká teszi a képviselőket s a mandátum ma sem egyéb, mint bonbon, melylyel jóbarátjának kedveskedik az, — a ki teheti.

Meghatóan naiv és kedves dolog, a mit a félhivatalos M. N. ír:

»Hogy K. Jónás Ödön müegytemi dékán, országos képviselő, a máramarosmegyei vissió kerület képviselője, Nagy Ferencz dr. kereskedelmi miniszteri politikai államtitkárhoz való régi barátságából kifolyólag, a képviselőházi szünet folyamán az új államtitkár javára lemond mandátumáról.«

Örülj Vissió. Elvégre, hogy szakállá is van-e a képviselőnek, vagy csak bajusza, az mindegy — egyébként pedig éppen mindegy.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A tolvaj.

— Pótlék egy napi hírhez. —

Már szépen reggeledett, de még nem volt élet a házban.

Óvatosan csuktam be magam mögött az ajtót, hogy ne csikorogjon s a kulcsot belülről lehuztam. Egy darabig füleltem, hogy nem hallok-e valamit? Semmi.

Affelől nyugodt lehettem, hogy nem látott senki feljönni a lépcsőn; különben is megtörtént velem egy-párszor, hogy az éjszakát valami névnapon vagy estélyen töltöttem el. Az ágy vetve volt, de érintetlen. A tisztogató aszszony csak fél 9 órakor jön; addig leheverem az ágyat s az alibi helyre van állítva.

Most pedig lássuk, mi van benne?

Kétfelé lehbenttem a paletot két szárnyát és a dívánra dobtam a nehéz postaszákot. Kétségtelen, hogy pénz van benne, sok pénz. A nyaka jól be van kötve s a posta pecsétje sértetlen. Phü; egészen meghuzta a jobb kezemet! A népszínház környékén botlottam bele az elvesztett postaszákba s hazáig cipeltem a köpeny alatt. Komfortáblist vagy hardárt nem avathattam bele a nagy titokba.

Most itt van; egészen az enyém, minden nyom el van törülve s minden szál el van metszve, a mi hozzá vezethetné a rendőrséget . . . Igaz, még az ágyat kell rendbe hoznom!

Sebtében ledobtam a cipőmet s belehvertem a párnák közé. Itt-ott gyűrtem a takarón, a párnát összegyömöszöltem. Ez is meg volt.

Azalatt a nagy vászonzsák ott hevert a dívánon. Fázni kezdtem. Az éjjeli multság és az izgalom megviselt. Az ollót kezdtem keresgetni az íróasztalomon, de nem találtam meg. Eszembe jutott, hogy jobb lesz előbb befűteni! addig is gondolkodom a dolgon egy kicsit.

Hat gyujtót pattantottam el eredménytelenül; végre a hetedikkel sikerült. A tűz csakhamar lobogni kezdett s hideg lábaimat a kályhaajtónál melegítettem egy darabig.

A tűz pattogása váratlan ellentmondásokat ébresztett bennem. Régi dolgok jutottak hirtelen eszembe, mint a mikor nagy események előtt szoktunk állani. Eszembe jutott édes apám, a mikor télen a kályha előtt a térdeim ringatott s a kis nővérem, a mint belém kapaszkodott, hogy ő is fölmászhasson és közelebről hallja a mesét. Valami gyöngödség lepé meg . . . de közbe észrevettem, hogy a függönyök nincsenek leeresztve az ablakon.

Fölugrottam és sietve leeresztettem mind a kettőt. Azalatt a visszaemlékezések elpárologtak s visszanyertem akaratelhatározásom teljes hidegségét.

Affelől már egészen tisztában voltam, hogy a talált zsákot föl fogom bontani s megnézem, mi van benne?

Tudtam, vagy legalább hittem, hogy ezzel

sem büntettet, sem aljas cselekedetet nem követek el. A mi a többi illeti, a mi azután következik, affelől nem voltam tisztában, hogy mit teszek? Úgy tűnt föl kezdetben előttem a jövő, hogy ha kevés pénz lesz benne, akkor nincs mit töprengeni; ha pedig sok lesz, akkor majd csak megalkuszom magammal.

Megfordult eszemben egy pillanatra a »Bodrogi percsomó« a princípálisom irodájából. Mindenki »számárnak« nevezte, hogy nyomorult 5000 frttal szökött Amerikába. En magam is így neveztem s princípálisom hozzátette, hogyha legalább ötszázezer lett volna; annyit érdemes.

Elővettem a zsebkésemet, a postaszákon a zsinetet fölhasítottam s kiöntöttem az egészet a dívánra. Izgatottan vizsgáltam át a pénzesleveleket. Négy nagy köteg volt benne s néhány kisebb levél. A nagyobbak az államkincstárhoz voltak czimezve Budára, a kisebbek kereskedőlevelek voltak. A rovatlap az utóbbiak mellett volt.

Mohón bontottam ki és kiderült, hogy előttem, birtokomban a világtól mindenképen elmeszve és a sors által az én kezembe játszva, 816.000 frt állami pénz és 217,753 forint magánpénz fekszik, összesen tehát 1,033.35 frt!

És ez most mind az enyém, csakis az enyém. Tisztán csak az a kérdés még, férfi vagyok-e s tudok-e akarni?

Még cselekedetre sem volt szükség, — mert hiszen már minden meg volt téve; puszt-

Abba pedig — eléggé meggyőződhetünk már róla — legkevesebb beleszólása a kerületeknek van, hogy ki legyen a képviselő. Ma Bánffy — holnap Ugron stb. stb.

A nürnbergi játék s a nürnbergi elv, egy pszichológia folyamat szülöttei: akkor is magunkra gondolunk, ha másnak akarunk örömet okozni.

Mi pedig dressirozva vagyunk kicsiny korunkban a nürnbergi játékhoz, nagy korunkba a nürnbergi elvekhez s ez a liberális uralom fennmaradásának biztos alapja, hogy soha sem jutunk ki a gyermekkorból s el hisszük, hogy ha szüleink játszanak, akkor — mi mulatunk.

P—y.

Királyi döntés a kvóta ügyében.

A hivatalos lap tegnapi száma közlése a királynak a kvóta ügyében való döntését, mely az eddigi kvótaarányt tartja fenn egy további egész esztendőre, tehát 1901. június hó 30-ig. A királyi kézirat így szól:

Kedves Széll!

Minthogy a magyar korona országainak és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országoknak törvényes képviselői között arra az arányra nézve, a melyben azok a közügyek költségeihez járulni tartoznak, az 1897. évi XII. törvényzikk 19., 20. és 21. §§-ai (az 1867. évi december 21-én kelt ausztriai törvény 3. §-a R. G. Bl. 146. sz.) értelmében létesítendő egyezmény nem jött létre: a közös ügyek költségeihez való hozzájárulási arány kérdését az idézett törvényzikk 21. §-a (az idézett törvény 3. §-a) alapján és az 1900. évi július 1-től 1901. évi június 30-ig terjedő egy év tartamára való érvényre lépéséig úgy döntök el, hogy a közös ügyek költségeiből a magyar szent korona országai $33\frac{3}{4}\%$ százalékot, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok pedig $66\frac{1}{4}\%$ százalékot viselnek. Utasítom önt, hogy ezt köztudomásra hozza.

Kelt Bécsben, 1900. június 27-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Széll Kálmán, s. k.

Az osztrák hivatalos lap mai száma dr. Körber miniszterelnökhöz intézett császári kéz-

iratot közöl, a mely ugyanebben az arányban állapítja meg a monarchia két államának a közös kiadásokhoz való hozzájárulását.

Az egységes kormánypart.

Széll Kálmán, tekintettel arra, hogy Bécsnek nagy szüksége van a magyar országgyűlésre, odafent megígérte, hogy őszre olyan egységes kormánypartot teremti, a minőt még nem láttak. Ezt az ígéretet Széll úgy óhajtja megvalósítani, hogy az »egységes« kormánypart különböző frakciónak összes számottevő embereit — összesen 30-ról beszélnek — magához hívta Rátótra. A meghívottak, kiknek a miniszterelnök nyíltan megmondta és nyomban rövid másfélórás kommentárban meg is magyarázta a meghívás célját, valamennyien megígérték eljövételüket és így a vasmegeyei Rátót a nyáron át a kormányparti politikusok bucsujáró helye lesz. A vezérfiaknak alkalmuk fog nyílani megismerkedni a miniszterelnök pártbékítő terveivel. Kétségtelen, hogy a rátóti vendégek mind nagyon jól fogják magukat érezni, sőt hogy egyenként mindenki meg is fog egyezni a miniszterelnökkel, a ki azonban őszszel úgy lesz velük, hogy megint elülről kezdheti a békéltetést.

Jegyzők a közigazgatás egyszerűsítéséről.

Azok szólottak hozzá ehhez a mindinkább aktuális kérdéshöz, a kiket legjobban érint, a kik legjobban ismerik annak minden hiányosságait: a községi jegyzők. Az Országos Központi Jegyzőegyesület *Kuncze Imre* központi elnök vezetése alatt gyűlést tartott, mely azzal a kérdéssel foglalkozott, miféle javaslatokat tegyenek a közigazgatás egyszerűsítésére nézve? A javaslatok nagy része nem új, csak a magyar közigazgatás alkalmazottai régi óhajainak ismétlése, mint a tisztviselők szolgálati pragmatikája és a tisztviselők felelősségéről szóló javaslat. Új és igen érdekes annak az eszmének a felvetése, hogy a birói állás megszüntetésével a jegyző legyen a községi közigazgatás

feje, a képviselőtestület elnöke. Ugyancsak a jegyzők bíraskodnának első fokozaton mindazon kihágási ügyekben, melyek most a járási hatóság és a községi előjáróság hatáskörébe tartoznak, másodfokú hatóság volna a fősolgabíró, harmadfokú — kivételes esetekben — az alispán. Külön közeg lenne alkalmazandó a nagyközségekben és a körjegyzőségekben az adók kivételére, behajtására, elkönnyítésére; ez ugyan személyszaporítást jelent, de az eljárás egyszerűsítetté. Viszont a személyzet apasztása lenne elérhető a javaslatban pontonként felsorolt egyszerűsítések megvalósítása által, a melyek szerint különösen a sok haszontalan irka-firkát okozó felterjesztések száma volna apasztandó. Végül rámutat a javaslat arra a nehézségre, mely a betegápolási pótdó kivételének jelenlegi módja szerint elkerülhetlen, a mikor u. i. minden egyes adó után külön vetik ki ezt az új pótdó; kívánják, hogy e pótdót az összes egyenes állami adók után egy összegben vessék ki.

A választmány az elnöki előterjesztést egyhangulag elfogadta s a közgyűlés elé terjesztendő javaslat elkészítésére bizottságot küldött ki.

Absolutismus Ausztriában.

Az osztrák hivatalos lap ma a 14. §. alapján kiadott *öt császári rendeletet* tesz közzé. Az első felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy az állami szükségletek fedezésére 1900. december végéig *beszedje az állami adókat és illetékeket*, a második felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy a legsürgősebb beruházási kiadások fedezésére szükség esetén *ötven millió koronát szerezzen be*. A többi három császári rendelet intézkedik: az inséghitelek, s a földrengés által károsodott krajnai és stájerországi épületeknek adandó, törvényben biztosított adókedvezések öt évre való meghosszabbításáról; a hegyesuszások által károsodott Klappin községnek adandó további illetékedvezésekről; végül az 1900. évi állami beruházásoknak másfél millióról *két millió koronára való fölemeléséről* és ezeknek az alapoknak hovatfordításáról.

tán és egyedül csak akaratra. Egy láthatatlan, senki más által észre nem vehető és nem tudható lelki mozdulásra, melynek titka éppen úgy kizárólag az enyém, mint ez a millió, mely most itt elöttem fekszik és a végzet által, úgy lászik, nekem van rendelve.

A pénzes csomagokat öntudatlanul megemeltem; a címeket, kötéseiket és pecsétiket megvizsgáltam és magam sem tudom hogyan, elkezdtem izzadni.

A fülemben sajtószertű zugás keletkezett s a homlokomról veríték kezdett csúrogni. A kabátom ujjával törtem le s végtelenül fáradtnak éreztem magam. Az óriási kincset ott hagytam a divánon s a kályha mellett a karosszékre hanyatlottam le.

Odakint kocsi robogtak végig az utcán s tisztán hallottam a szemeteskocsi éles csengettyűjét, majd a cselédlányok vihogását, a mint a lépcsőn lementek. Homályosan irigyelni kezdtem őket s eszembe jutott, hogy nekem akarnom és határoznom kell. Csak azt nem tudtam, hol kezdjem el azt a nehéz munkát.

Magam sem tudom hogyan, de eszembe jutottak a princípálisom ügynök-kliensei, a kik, mielőtt valami ravasz dologba fogtak, mindig feljöttek az irodába s megkérdezték:

— Doktor ur, mi történhetik velem?

Elkezdtem én is a rizikót mérlegelni; a legrosszabb esélyekre gondoltam. Fölfedeznek, törvényszék elé állítanak és megbüntetnek. Nem valószínű, de hátha!

Fölkeltem s kikerestem a büntető törvénykönyvet. Hamar ráakadtam a paragrafusra. A ki idegen dolgot talál s a hatóságnak vagy tulajdonosának 8 nap alatt át nem adja, jogtalan elsajátítás vétsége miatt 3 hónapig terjedhető fogsággal és 500 forintig terjedő pénzbüntetéssel büntetetik! Legfőlegb ennyivel és még csak nem is lopás vagy sikkasztás nevével!

Mosolyognom kellett. A törvényhozó bizonyosan nem gondolt az én »esetemre.« Világos volt előttem, hogy e miatt bátran megtarthatom a milliót. Eldugom, elrejttem, bankokba széthelyezem, vagy Amerikába küldöm s ha fölfedeznek és megbüntetnek, a gyalázat által ütött sebeket itt vagy túl az Óceánon begyógyíthatom.

A törvényes büntetésben világosan nincs semmi, a mi visszatartson A legeslegnagyobb büntetési tétel: a három hónap is bagatell ahhoz képest, a mit egy millió készpénz nyújthat. Ki haboznék, ha a helyemben volna s volna benne bátorság . . . meg kell tenni!

Az előszoba ajtajában hirtelen valami zörgés támadt. Ijedten ugrottam föl. Csak most jutott eszembe, hogy a tisztogató asszonynak külön kulcsa van és én kihúztam belülről a magam kulcsát. Lám a megszokás; egy kis hiba, csekély megfontolatlanság s e miatt is végem lehet.

A nagy büntetések is rendesen ilyen csekélységen veszítenek rajta.

Megborzadtam és a diványról sebtében fölnyaláboltam az óriási kincset az üres zsákkal

együtt. Bedobtam az egészet a szekrénybe és a kulcsot hirtelen ráfordítottam. Épen ideje volt. Az öreg Náni lépett be; csodálkozott, hogy már fönt vagyok:

— Korán fektüdtem le s korábban is ébredtem föl. Már begyújtottam. Csak végezzen hamar, Náni néni!

Szégyeltem magam előtt, hogy hazudnom kellett, nem magáért a hazugságért, mert hiszen abban nem volt semmi rossz, de azért, a miért hazudtam. Valami eddig ismeretlen bűntudat vett rajtam erőt s földulta egész belsőmet.

Leültem megint a kályha elé a karosszékre s zavaromban a törvényt olvastam, de egy kukkot sem értettem belőle. A verejték ismét kiült homlokomra és gyötrődni kezdtem. Behunytam szememet, hogy ne lássak semmit; arra gondoltam, hogy a törvény szerint még nyolcz napom van az elhatározásra!

Ez a gondolat végképen földulta nyugalmam.

Legott felmerült előttem, hogy ez lehetetlen. Ha csak 12 óráig habozok is, senki sem fogja többé elhinni, hogy becsületes szándékkal tartogattam a pénzt magamnál. Határozni kell azonnal . . . Oh, ha csak föl nem vágtam volna a postaszák zsinórját! Hogyan fogom már most ezt eltüntetni, mivel az világosan becsületes szándékom ellen bizonyít. Mindenki tudni fogja, hogy a pénzt el akartam lopni. A becsületes emberek e miatt megvetnek, a táglelkiismeretük pedig azt fogják gondolni,

A trónörökös házassága.

Minden előkészület meg van már téve Reichstadtban az ünnepélyes szerződéshez, mely egy cseh grófnőt Magyarország és Ausztria jövő uralkodójához fog fűzni örök kapcsolatokkal. Ma megy végbe az esküvő, sokkal nagyobb csendben, mint azt két hatalmas állam leendő urától várnók, de talán több bensőséggel és több boldogsággal. Az osztrák—magyar monarchia népeinek figyelme ma erre a kis osztrák városra, Reichstadtra összpontosul, s valamennyi egyesül az óhajban: legyen az új pár jövője oly boldog, mint a mily boldognak ők remélik.

Chotek grófnő czime.

Bécs, jun. 30. (Saját tud. táv.) Mint Reichstadtból jelentik, holnap királyi kézirat lát napvilágot *Chotek* grófnő rangemelésé tárgyában. E szerint Chotek Zsófia grófnő a *Hohenberg hercegnő* rangot kapja s czime ez lesz: *főkegyelmességű hercegnő*. E czimmal a saját személyére az első rangot kapja a mediátizált hercegi családok után és megelőzi rangban a többi hercegi családokat. A házasságból származó gyermekek hasonlóképen *hercegi címet* kapnak.

A trónörökös esküvője.

Bécs, június 31. (Saj. tud. táv.) Reichstadtból jelentik, hogy a trónörökös esküvőjére a város zászló-diszbe öltözött. Az állomásépület előtt hatalmas zászló árbócok vannak.

Az esküvőre a menyasszonynak valamennyi testvére Reichstadtba utazik.

A trónörökös-vőlegény családját valószínűleg csak anyja és nővére fogják képviselni. *Ottó* főherceg megérkezése kétséges *Károly Ferdinánd* főherceg pedig már kimentette távolmaradását.

Reichstadt, június 30. (Saj. tud. táv.) Az esküvőre már csaknem az összes előkészületek meg vannak téve.

Tegnap reggel ideérkezett a főudvarmester, délután pedig menyasszonya kíséretében a trónörökös is.

A hivatalos fogadtatás a trónörökös kivánságára elmaradt, csak a veterán egyesület tagjai állottak sorfalat.

A kastélyban a fenséges jegyespárt ünnepiesen fogadták.

Nostitz gróf főudvarmesteren kívül *Mária Terézia* és *Mária Annunziata* főhercegnők fogadták a trónörökös és jegyesét.

A menyasszony rokonai ugyszólván valamennyien ideérkeztek már.

A trónörökös házassága és a reichsrath.

Bécs, június 30. (Saj. tud. táv.) Politikai körökben az a hír van elterjedve, hogy a trónörökös házasságát és lemondó esküjét az osztrák parlamentnek is tudomására fogják juttatni valamilyen formában.

Reichstadt, június 30. (Saját tud. táv.) A főhercegi párt ma délután az udvari vonat hozta Reichstadtba. Az érkezéskor a pályaudvaron megjelent *Mária Terézia* főhercegnő leányaival s a vendégek a reichstadti kastélyba szálltak, a hol ünnepélyesen fogadták. Este tiszteletükre 22 terítékes ebéd lesz.

Reichstadt, június 30. (Saját tud. táv.) Ma délután 4 órakor *Mária Terézia* főhercegnőnél tea volt, melyen a trónörökös pár részt vett. Este az ebédnél a therezienstadti 94. gyalogezred zenekara fog játszani.

Reichstadt, június 30. (Saját tud. távirata.) *Ferenc Ferdinánd* trónörökös holnap délután 2 órakor külön vonattal *Konopistbe* utazik.

Reichstadt, jun. 30. (Saj. tud. táv.) *Reichstadt* városa ma fel van lobogózva, s a házakon fekete-sárga zászlók lengenek. A kastélyba vezető hatalmas fasorban fehér ruhás lányok, mellettük pedig

feketébe öltözött zárdai növendékek állottak sorfalakat.

Reichstadt, jun. 30. (S. t. t.) Délután félnegykor érkezett a három kocsiból álló udvari vonat s a pályaudvaron összegyűlt közönség lelkes óváczióban részestette a fenségeket, mely nagyon meglepte főhercegi párt. Az érkezés után a fogadások nagyon rövid ideig tartottak.

A kínai háboru.

— Az első hivatalos jelentés. —

Megérkezett az első fecske: az első hivatalos jelentés Kinából. *Seymour* tengernagy adta föl Csifuban. A kitűnő angol tengerészt és bátor társait a szálló hír már fel is koncizolta a boxerekkel, a mit ha nem is hitt el az európai közvélemény annyit sejtett belőle, hogy a nemzetközi csapatokat nagyon szorongatják. A küldött jelentés bizonyítja a kínai csapatoknak szinte elképzelhetlen gyengeséget; másképp lehetetlen lett volna ennek a néhány bátor embernek napokig tartó harcok után is oly elenyészően csekély veszteséggel hazatérni. Ránk nézve a jelentésből az a legérdekesebb, hogy a háborunak van már magyar vagy osztrák áldozata is: a mi csapatunkból 1 ember elesett, egy megsebesült.

A jelentésről a következő tudósítást vettük:

London, jun. 30. Az admirális *Seymour* tengernagynak tegnap este 10 óra 5 perczkor Csifuban föladott következő táviratát közli: Vasutal nem érhettem el Pekinget és csapataimmal visszatértem Tiencinbe. 13-án a boxerek kétszer megtámadták elővédünket, de visszavertük őket. A boxerek sokat vesztek, nekünk nem volt veszteségünk. 14-én a boxerek Lanfangban megtámadták vonatunkat, de megint visszavertük őket. A boxerek körülbelül 100 embert vesztek, a mi részünkön öt olasz esett el.

Ugyanaznap délután a boxerek megtámadták a lofai állomás védelmére hátraha-

hogy gyáva és ostoba voltam. Nincs többé visszalépés . . .

Milliomosnak kell lennem megdölgötlan-ságból, gyávaságból. Borzasztó!

Ez a gondolat csaknem agyon nyomott. Egész testemet lassan hidegség, majd borzongás fogta el s kábult, szibbadt állapotba jutottam. Csak félig emlékszem rá, hogy hallottam, a mint az öreg Náni seprője a másik szobában a butorokhoz ütődik. Aztán bebukkant hozzám, hogy idebent folytassa a tisztogatást. Gépiesen és türelmetlenül válaszoltam neki:

— Csak menjen. Most dolgom van. Ezt a szobát majd déliben tisztogathatja ki, ha ráér.

Az öreg asszony elbucsuzott. A mint eltávozott, bezártam utána az ajtót s a kulcsot rajta hagytam. Azután visszaültem a kályha mellé, a törvényt eldobtam magamtól s tisztán átláttam, hogy az iszonyu kérdéshez nincs köze a törvénynek; semmi.

Magammal kell végezmem az örökkévalóság számára, hogy mi vagyok?

Becsületes ember-e avagy világsaló?

S ha világsaló volnék, vajjon megbírom-e szokni a hazug életet, mint annyian mások, a kiket személyesen ismerem és akiről tudom, hogy különben tisztességes, derék emberek.

Vajjon milyen különös kötelező szabály van én rám az életben, hogy ne úgy éljek, mint a többiek?

Az egyik klienstünkről világosan tudom, hogy nagymérvű megvesztegetések után szer-

zett magának három nagy szállítást s azokon közel egy millió forintot nyert. Hivatásbeli titok volt, hallgattam vele s hallgatnom kell egész életen át, mert azt úgy parancsolja a — becsület és tisztesség törvénye.

És az az ember köztiszteltetben áll. Leányai után epekednek; házában fény, pompa, rend művészet, estélyek. A magas arisztokráciából és országos kapacitások közül is megfordulnak nála, sőt a legfeddhetetlenebb karakterek sütkéreznek a millió fényében. Minden héten kétszer is ott áll a neve az újságban, valami jó-cselekedettel: koleraárvák, árvamegyei inségek, népkonyhák stb. Mindenki »okos« embernek tartja, a ki a hazai iparnak sokat használt s talán dekorációt is kap.

S én nekem most egyetlen kézmozdulattal, utána lehetne csinálnom mindent, többet és derekabbat is, mert hiszen az én kezeimben, a ki fiatal vagyok s telve vagyok becsületes szándékkal . . .

Itt megakadtam egy kissé s beláttam, hogy kezdek hazudni magamnak. Ha megtartom a milliót, világosan gazember vagyok s akkor nincs jogom becsületeiről beszélni, legalább magammal szemben nincs.

Azonban tudtam, hogy ez nem az egyedüli mentség számomra s a millió óriási vagyont képvisel, a melyet mielőtt eldobnék magamtól (így gondoltam), komoly, nagy ok nélkül tennem nem szabad.

Megvallom, hogy a mások eszével kezdtem gondolkozni.

Teljesen fölfogtam a roppant összegben fekvő óriási hatalmat. A pénz elvégre sem egyéb, mint a társadalmi erő összegyűjtése és átvitele. Tehát világosan hatalom a dolgok és személyek nagy sokasága fölött. Visszaemlékeztem Spencernagy elméletére. Ezer és ezer ember munkája, sikere, alkotása van összehalmozva ebben a pénzben és tetszésemre változtathatom át mindenre, ha az enyém lesz.

Csinálhatok belőle fényes carriert; megválasztatom magam országgyűlési képviselőnek, talán a fővárosban; lehetek bankigazgató s zavaimnak, beszédeimnek és tetteimnek százszoros erőt adhatok vele. Alkothatok sokat, a mit másképpen nem tehetnék és összes ambícióimnak eszköze itt van a kezemben.

Eldobjam-e?

Hiszen előttem is loptak sokan és lopni fognak utánam is. Soha nem fogja megtudni senki.

Évek előtt ugyanerről a postáról elloptak egy negyedmilliót. Az most ott van »valakinek« a kezében s az alkot és terem vele. Nem is szükséges épen egész életére gazembernek lennie, hiszen igen sokan vannak, a kik piszkos, erkölcstelen eszközökkel, talán uzsorával, munka-szarolással szerzik a pénzt s azok nagy urak, hasznos emberek, kiváló hazafiak, országos kapacitások. Kisebbség és nagyobbak, vannak sokan; nem leszek egyedül.

Világos, hogy a rossz uton szerzett pénz expialható.

Megbékülnek az emberek még a legpiszko-

gyott angol őrséget. Az őrség segítséget kapott és ismét visszaverték az ellenséget, a mely megint körülbelül 100 embert veszített. A mi részünkön két francia sebesült meg. Mikor Amtingba értünk, a vasutat annyira megrongálva találtuk, hogy lehetetlen volt előbbre jutnunk vasuton, a miért is elhatároztuk, hogy visszatértünk Jangciengbe és ott expedíciót szervezünk, a mely majd a folyó mentén megy Pekingbe. Miután elindultam Langfanba, a boxerek és eszásári csapatok, a melyek Pekingből jöttek, megtámadtak két vonatot, a melyeknek követniök kellett volna csapatainkat.

A kínaiaknak 4—500 halottjuk volt. A mi veszteségünk hat halott és 48 sebesült volt. A két vonat Jangcungban ért engem utól, a hol a sinek szintén teljesen el voltak pusztítva. Minthogy kevés eleségünk volt és a sebesültek is gátoltak bennünket, vissza kellett térnünk Tiencinbe, a honnan hat napja hirt sem hallottunk. A sebesülteket 19-én hajóra tettük és a csapatok megindultak a folyó mentén. Utközben minden faluban ellentállásra akadunk. Ha a fölkelőket az egyik faluban megvertük, visszavonultak egy szomszédfaluba és jól megválasztott állásokban húzódtak meg, a honnan föltartóztatták előnyomulásunkat. Sokszor szuronyral és gyilkos tüzzel kellett őket kivenni ezekből az állásukból.

23-án éjjeli menetet végeztünk és hajnalban a Tiencin fölött lévő császári arzenálhoz értünk, a hol a kínaiak előbb barátságosan fogadtak bennünket, de aztán tüzelni kezdtek ránk. Nekünk azonban sikerült állásukat megkerülnünk és egy ágyujokat elfoglalnunk. Az alatt a németek kissé tovább elnémitották két ágyujokat és a folyón átkelve, el is foglalták őket. Erre aztán a szövetséges csapatok megszállták az arzenált. A kínaiak még aznap és másnap is megkisérelték az arzenál visszavételét, de sikertelenül.

Az arzenálban négy ágyút és legújabb modellű fegyvereket találtunk. Beállítottunk néhány ágyút és a kissé elől lévő kínai erődöket ágyuztuk. Minthogy az arzenálban lőszer és rizst találtunk, tartottuk volna magunkat néhány napig, de sebesültjeink miatt

segítségét kértünk Tiencinből, a mely 25-én meg is érkezett. 26-án Tiencinbe értünk. Az arzenált felgyújtottuk, mielőtt kivonultunk belőle. Veszteségeink a következők: Az angolok részéről 27 halott, 97 sebesült, az amerikaiak részéről négy halott, 28 sebesült, a francziák részéről egy halott, 10 sebesült, a németek részéről 12 halott, 62 sebesült, az olaszok részéről egy halott három sebesült, a japánok részéről két halott, három sebesült, *Ausztria-Magyarország részéről egy halott, egy sebesült*, az oroszok részéről 10 halott, 27 sebesült.

Berlin, jun. 30. (Saj. tud. távirata.) A tiencini eupaiak helyzete már megjavult s a megakadályozott kereskedelem újra megindult.

Berlin, jun. 30. A Wolff-ügynökség jelenti: A czirkálóhajóraj parancsnoka ezt táviratozza: A kiküldött hadtest viszatért Tiencinbe. Az óriási erőfeszítéshez viszonyítva embereink szolgálatai kitünőknek mondhatók. Elesett Buchholz kapitány és tíz ember, megsebesült hat tiszt és három ember. A partra szállt csapatok egészségi állapota jó. A követelekről nem érkezett hír. Az expedíció Langfangból tért vissza. Pekingben nem volt.

Kanton, jun. 30. (Saj. tud. táv.) Mint Kantonból sürgönyzik, *Lihung* parancsára tegnap **százharmincz kalózt és boxert lefejeztek.**

Washington, junius 30. (Saj. tud. t.) A kormány értesítést kapott, hogy a felszabadító csapatok között igen éles vilongás ütött ki.

Sanghai, junius 30. (Saj. tud. táv.) Biztos forrásból jelentik, hogy az északi nemzetközi csapatok főparancsnokságát *Alexszejev* tengernagy átvette.

Sanghai, jun. 30. (Saj. tud. távirata.) *Oregon* amerikai hadihajó a *Novki* szigeténél zátonyra jutott s eddig még nem sikerült kimenteni kényelmetlen helyzetéből.

London, jun. 30. (Saj. tud. távirata.) *Fortsmouthban négyszáz matróz, százhuszonegy tengerész és háromszáznyolcvankilencz katona* Chinába indult.

Páris, junius 30. (Saját tud. táv.) A párisi kamara az új törvényjavaslatot elfogadta és a hadihajók mozgósítását és erre **száztizennyolcz millió frankot** megszavazott.

Berlin, junius 30. (Saját tud. táv.) *Vilmos* német császár táviratot intézett *Illis* parancsnokához, melyben *Taku* hősies ostromáért megelégedését fejezte ki.

Róma, junius 30. (Saj. tud. táv.) Két hadihajó ma Kinába indult.

Bécs, junius 30. (Saját tud. táv.) A *Wiener Zeitung* illetékes körből felhatalmazást kapott, hogy a hatalmak között a Kinával szemben támasztandó kártérítési igény még eddig nem tárgyalatott.

Bécs, junius 30. (Saját tud. táv.) *Zenta* hadihajóról ma távirat érkezett, hogy *Deste* matróz meghalt, egy másik megsebesült, egy harmadik pedig súlyosan beteg. Más nemzetiségeknek **hatvan-két halottjuk és kétszázhuszonegy sebesültjük** van. Az összes nemzetiségek segítő hajókat visznek.

Melbourne, jun. 30. Az admirális megkeresésére a segédhajórajból három hajó megy innen Kinába.

London, junius 30. (Saj. tud. táv.) Takuból sürgönyzik, hogy *Seymour* tengernagy vesztesége **százkét halott és kétszázhuszonegy sebesült.**

Cukor a légyfogókban.

Gulner Gyula, a nemrég kinevezett belügyi államtitkár, minap egy társaságban elmondta, hogy legutóbb néhány vármegyéből bizalmas levelek érkeztek, melyekben a »rettegetes Kaffka«, illetőleg a »Kaffka-Herkules« ki-

sabb uzsora-millióval is és az apák bűne nem száll át a fiakra az apák pénzével. Az én utódaim áldani fogják emlékemet — ha megteszem . . .

Kissé megdöbbsentem ettől a gondolatától. Eszembe jutott, hogy egyszer egy uzsorás házában fordultam meg valami váltó-ügyben. Ott marasztaltak ebédre s végig néztem az egész családot.

Két fiu volt, az egyik üresfejű, a másik silány ripók. A háziasszony pedig így enyelgett az apjával ebéd után, egy művészeti kérdésben:

— Hallod papa, te nagy tökfílkó vagy!

Ettől a gondolatától egészen elveszítettem bizalmamat az expiació elméletében.

Anyira össze voltam zavarodva az erkölcsi fogalmak közt, hogy nem bírtam kibonyolódni többé.

A magam erkölcsi fogalmait nem mertem alkalmazni, mivel nem bírtam bennük. Ez egyenesen a millió »eldobására« vezetett volna. A társadalom gyakorlati erkölcsi fogalmai pedig nem adtak kielégítő megoldást.

Apelláltam a vallásra, de az hidegen utasította el a kísérletet. A vallás csak azoknak ad eligazodást az élet nagy dolgaiban, a kik igazán hisznek s hitükben nincsenek megtántorodva.

Keserően tapasztaltam, hogy teljesen modern ember vagyok; torkom összeszorult és szemem megteltek könnyekkel.

Sirni kezdtem saját tehetetlenségem fölött

s egymagamra utalva, könnyezve jártam le-föl a szobában.

Azonban ez a sirás mintha egyszerre szétkergette volna a ködöt szívemből és agyvelőmből. Tisztában kezdtem érezni.

Érezni kezdtem, hogy a becület és erkölcs nem az ész és spekuláció dolga. Az ésszel minden gáncot meg lehet támogatni, de mikor az ember az aljasságot a legfényesebb érvek glóriájával veszi körül — sirni kezd.

Tárgyakat vettem észre a szobában, a melyeket eddig nem láttam.

A tárva lévő könyvszekrényből felém mosolyogtak kedvencz költőim. Egy-két vén filozóf könyve is. Magyar, német, francia írók a kik az élet nagy dolgaiban egyformán gondolkoznak. Komoly és szigorú jogtudósok. Néhány moralista s egy sarokban az öcsém tavalyi latin könyvei. A jó Horatius, a ki a nagy dolgokban az »aequam mentem« ajánlja melegen. Humoristák, klasszikusok; egy-két kép, festménymásolat a falon és két kis keretben édes apám és anyám arczképei. Köztük a feszület.

És én mindezekkel szakítsak egy — nyomorult millióért!!

Dühösen nyitottam ki a szekrényt s a nagy pénzes csomagokat haraggal dobáltam bele az üres postaszákba.

Nem aggasztott többé a ketté vágott zsinór sem. A pecsét hulladékokat fölszedtem a szőnyegről, beledobáltam azokat a zsákba; azután a zsák nyakát körülkötöttem s lepecsételtem egy ezüst forintossal.

Félelem és aggodalom nélkül dobtam magamra a paletot s az alá rejtve vittem kifelé a postaszákokat. Nem féltem senkitől, csak arra volt gondom, hogy ki ne nevensenek, mivel már fényes délelőtt volt és az emberek ide-oda jártak az utcán.

A harmadik utczába mentem, a hol már nem ismernek s a hol a fiók-postahival van. Kerestem valakit.

Éppen két szegény tótasszony ment arra. Azokat megszólítottam és megmagyaráztam nekik, hogy a zsákok odavigyék a postára. Odaadtam nekik az ezüstforintost. Örültek neki s nagyban mondogatták, hogy:

— Tak, tak!

Azzal elindultak. Szemeimmel kísértém őket, a míg a postahivatalban eltűntek s aztán fűtyörészve mentem föl az irodába.

A princípális már várt. Azzal menttem ki magamat, hogy valami nagy számárságot követtem el s amiatt kellett elkélnem.

Nevetett és nem hitte el.

Most leirtam az egészemet és biztosan tudom, hogy el fogja hinni.

. . . Az esti lapokban pedig apróra le volt írva, hogy ma reggel a postakocsiról elveszett egy több mint 1 millió forint pénzküldeményt tartalmazó pénzes zsák és azt két becsületes tót asszony sértetlen állapotban beszolgáltatta a legközelebbi fiók-postahivatalnak.

Kenedi Géza.

küldetését kéri, hogy a megye Augias-istálló-ját tisztítaná ki.

Arról az államtitkár ur nem nyilatkozott, hogy a belügyminiszter eleget fog-e tenni a kérelmeknek? Mi nem tartjuk valószínűnek. A belügyminiszter ur megjegyezte az eddigi vizsgálatok eredményétől és alighanem ezentúl itthon tartja a rettenetes Kaffkát.

De azért még mindig érdekesnek tartjuk egy történelmi elmondását, melyet a fentjelzett társaságban Kaffka László makói élményeiből meséltek.

Kaffka beállított **Makón Széll** György polgármester hivatalába és a szokásos barátságos üdvözlések után előkérte az előző napi számadásokat. Elő is kerültek és bennük egy furcsa tétel pompázott: tiz kiló cukor! Ez a tétel a következő párbeszédet szülte:

Kaffka: Tiz kiló cukor? Hát ennyi cukor kell nektek?

Széll: Bizony, bizony öcsém-uram, nekünk sok cukor kell.

Kaffka: De hát mire való a városházán a cukor?

Széll: Mire való? A városházán? . . . Persze, persze! mire is való a városházán a cukor? . . . Majd megkérdezzük a gazdasági tanácsostól.

Csengetés; hajdu; parancs. A gazdasági-tanácsos jön. Bemutatás. Beszélgetés.

Széll: Mondd csak öcsém, minek kell nekünk a városházán ennyi cukor?

Gazdasági tanácsos: Nekünk . . . cukor . . . a városházán . . .

Kaffka eléje tartja a tételt.

Gazdasági tanácsos: Ez a cukor! Ez kell a légyfogókba.

Kaffka: Hát annyi itt a légy? Ebben a szobában nincs; de hát a többiben bizonyosan sok van.

Széll: Sok, nagyon sok nálunk a légy, nagyságos uram!

Kaffka: Hát lássuk azokat a légyfogókat!

Gazdasági tanácsos: (fejvakarva). A légyfogókat! . . . Azok még tavaly mind eltörttek.

Széll György erre hirtelen elrohant és meg sem állt, míg Kaffka előtt fel nem ért Budapestre a belügyminiszter elé.

A sietség nem használt; a belügyminiszter néhány nap múlva felfüggesztette a makói tanácsot és a polgármestert és Széll György urat fegyelmi uton hivatalvesztésre ítelték. Ugy látszik, hogy a számadásokban tiz kilónál több volt a cukor.

Mi azt hisszük, hogy országszerte még sok ilyen cukor kerülne napfényre; de a miniszterelnök az ő, a parlament nyilvános ülésében tett ígéretét, hogy valamennyi vármegyét meg fogja vizsgáltatni, úgy látszik felfüggesztette a mint felfüggesztett mindent, a minek akció színe volt, vagy van.

Alighanem megjegyezte a sok keserűségtől, mely a cukor nyomán fakadhatna.

Képzőművészeti Társaság Nagyváradon.

— A Szigligeti-társaság választmányi ülése. —

D. u. 5 órákor tartotta a Szigligeti-társaság választmányi gyűlését Sipos Orbán alelnök elnöksége alatt. Jelen voltak Böszörményi Géza, Berkovits Ferencz dr., Láng József, Bodor Károly dr., Sas Ede, dr. Radó Ignác, Gyémánt Jenő dr., Winkler Lajos, Adorján Ármán, Szombaty István dr.

Sipos Orbán az elnök távollétében megalapította a gyűlést, melynek egyedüli tárgya a rendezendő képzőművészeti társaság jelentése.

A jelentés, melyet egész terjedelmében felolvastak, mindenekelőtt annak kipuhatólását tárgyalja s vajjon a kiállítás feltételei megvannak-e Nagyváradon? Erre nézve határozott igen-nel válaszolnak. A művészek általában megígérték támogatásukat, úgy a régiek, mint az újak. A helybeli érdeklődés sem csekélyebb; a nagyváradai közönség érdeklődésének eléggé bizonyos jele volt a tavaszi műkedvelő kiállítás fényes sikere. Az erkölcsi siker tehát bizonyos.

Az anyagi siker, vagyis a kép-vásár már nem kecsegtet annyi reménnyel, de hiszen ennek a kiállításnak inkább csak eszményi céljai vannak: a művészet iránti lelkesedés terjesztése, felélesztése. A kész kiadásokat 1000 koronára becsülik, a melyek azonban, tekintve hogy a képek innen nem vissza Budapestre, hanem Szegedre mennek, s a szállítás költségeinek egy része így Szegeddel megosztható, csak csökkenni fognak. Mindazonáltal remélik, hogy a társaság az 1000 korona fedezésére a kockázatot elvállalja.

Berkovits Ferencz a költségek kockázatának viselésére inkább a társulati egyes tagokat tartja alkalmasnak általunk kiteendő összeg erejéig, s indítványozza, hogy a kiküldött bizottság a kiállítás ügyének további ellátására felkéréssek.

Radó Ignác dr. Berkovits indítványának első részét nem találja alkalmasnak és kivethetőnek. Helyesebbnek tartja, hogy a társaság vállalja el a kockázatot, a melyre úgy sem lesz szükség. Ha hiány tényleg felmerül, fog találni módot a társaság, a melylyel ezt a hiányt — ha lesz — fedezze.

Bodor Károly Radó indítványát fogadja el azzal, hogy a bizottság Berkovits indítványának második feléhez képest az ügy intézésére a bizottságot továbbra is felkérje.

Berkovits indítványa első részét visszavonja a másodikat azonban fenntartja.

Radó Ignác határozott formában tesz konkrét indítványt mindenekelőtt arra, hogy a társaság átiratban hívja meg a Képzőművészeti Társaságot rendezzen az ősszel Nagyváradon képzőművészeti kiállítást, azzal a hozzáadással, hogy a kiadásokat mi fedezzük. A Képzőművészeti Társaság értesülése szerint, a kiállítást szeptember elejére tervezi. A művészek fogadására s más alakosságok intézésére azt véli helyesnek, hogy a társaság külön bizottságot alakítsa a társulaton kívül álló tagokból is, a mely nagy bizottság az egyes teendőket felosztja maga közt és azonfelül még a kiállításnak a társadalom körében is híveket szerezne. Erre bizná az összes teendőket.

Sas Ede Nagyvárad két kiváló alakját védnökségre óhajtja felhívni.

Sipos Orbán az ilyen részletkérdésekbe való merülést korainak tartja mindaddig, míg a Képzőművészeti Társulat válasza meg nem érkezik. Mostanra elégnék tartaná a Képzőművészeti Társulat meghívását a kiállítás rendezésére, addig pedig felkéri az eddigi bizottságot az ügyek ellátására. A további részletkérdések majd csak a válasz megérkezése után kerülnek elbírálás alá.

A választmány **Sipos** Orbán előterjesztéséhez egyhangulag hozzájárult.

Radó Ignác dr. indítványára az eltávozott Nagy Endre helyébe a kiküldött bizottságba Sas Ede választotta meg.

Megválasztotta a társaságba új tagnak **Lóránt** (Löwy) Dezső hírlapíró.

Láng József pénztárnok jelentése után **Sas Ede** megemlítette, hogy az emlékalbumban való részvételre a felszólító levelek expedálására folyamatban van.

A jelentéseket a gyűlés tudomásul vette s 6 órákor feloszlott.

Olvasóinkhoz!

Főlöszleges volna a közönség figyelmét most újra lapunkra terelni, ha egy, a hírlapok életében fontos ujtítás nem jött volna közbe: a teljes czim-mel ellátott apró hirdetések bélyegmentessége.

Kiszámíthatlan előnyei lesznek ennek nemcsak a kereskedő világra, hanem az egész magyar közönségre.

Ennek tudatában jelezzük mi is azt az ujtítást, hogy lapunkat megnyitjuk az üzleti apró hirdetések számára.

A hirdelési díjat lehető legolcsóbbra szabtuk: egy szó egyszeri beiktatása csupán két krajczárba kerül s nem kell hozzá még az eddig kötelező bélyegilletéket leróni a teljes czim miatt, vagy pedig a czimet mellőzni s azzal a sok utánjárást szükségessé tevő záradékkal végezni: Czim a kiadóhivatalban.

Lapunk iránya marad a régi: független minden párttól, nem ismerve más érdeket, mint a magyar fajét és a mi ezzel szorosan összefügg: a tiszta keresztény erkölcsi alapot.

Ezért harczoltunk eddig is és hogy küzdelmünk nem volt hiábavaló, mutatja a közönségnek lapunk iránt folyton fokozódó érdeklődése.

Midőn tehát ez alkalommal tisztelettel kérjük olvasóinkat az előfizetés megújítására, csak azt ígérhetjük: haladni fogunk a megkezdett uton kitartóan, rendületlenül.

Lapunk előfizetési ára:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor. — fill.
Negyedévre 4 „ — „

Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor. — fill.
Negyedévre 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor. — fill.
Negyedévre 6 „ — „

A „Tiszántul“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és esütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Julius 2. Az orvosegylet szakülése d. u. 5 órákor.

Julius 4. Nagyváros jogügyi szakbizottságának ülése d. u. 4 órákor.

Julius 7. Nagyváros központi választmányának ülése d. u. 4 órákor.

Julius 15. Az ev. ref. egyházi énekhar dalestélye a Sport-téren.

* **Az árvaház ülése.** Nagyváros város árvaházának igazgató választmánya tegnap délután *Bulyovszky* József dr. polgármester elnöklésével ülést tartott, melyen jelen voltak: *Mezey* Vilma, özv. *Grunwald* Henrikné, *Molnár* Imre, dr., *Hoványi* Géza dr., *Baróthy* Ákos dr., *Komlóssy* József, *Darvassy* Lajos tanácsosok, *Dús* László főügyész, *Gábel* Jakab, *Bordé* Károly gondnok és *Szücs* Dezső jegyző. A választmány elfogadta a II. és III. negyedévi költségelirányzatot, melyet *Bordé* Károly gondnok ügyesen állított össze s jóváhagyta az első negyedévi számadást, valamint a gondnok leltári számadását is, melyet a főszámvevő felülvizsgált s rendben talált. A leltári vagyon értéke jelenleg 8060 korona. A gyűlés folyamán elhatározták, hogy *Szeles* Sándort nem adják ki nagyanyjának, mert gyámja ellenzi a kiadást. *Agó*d Ilo-nát kiadták anyjának. Felvették *Gábor* József árvát. *Moskovitz* Farkas kérelmét, hogy az árvaházi növendékek a cipő-gyárba tanonczokul adassanak, a gondnok indokolt jelentésére elutasították. *Bordé* Károly gondnok részletes jelentését az első félév eredményéről örvendetes tudomásul vették, mert az árvák tanulmányi előmenetele, magaviselete kitűnő volt. Vita után *Gábel* Jakab indítványa ellenében kimondották, hogy az árvák nyáron szőlőkben dolgozhatnak. Ezen javaslatot élénken pártolták: *Molnár* Imre dr. és *Darvassy* Lajos.

* **A jogügyi szakbizottság munkássága.** Nagyváros város jogügyi szakbizottsága nem nagyon töri magát a munkálkodásban. Háromszor-négyszer hívja össze az elnök, míg egyszer határozatképes számban összejön. Pedig ez nincs is valami nagy számhoz kötve, mert elég ha négy tag megjelenik. Csak nem régen szólalt fel a bizottsági tagok közönye ellen *Hlatky* Endre bizottsági tag. A tapasztalat azt mutatja, hogy ez a felszólalás sem használt. Tegnap délutánra volt összehívva a szakbizottság, azonban csak *Dús* László elnök és *Tóth* Márton előadó jelentek meg. Így *Dús* László nem tudta kinek elnököljön, *Tóth* Márton pedig nem tudta, hogy kinek terjeszse elő az ügyeket s az ülés jobb időkre halasztatott. Az elnök a hét minden napját megpróbálta már, de hétfőn éppen úgy nem jöttek össze mint szombaton, tehát most ismét sorba veszi a napokat s a jövő szerdára tüzte ki az ülést. Hátha véletlenül betéved ekkor néhány bizottsági tag a városi főügyész hivatalába.

* **A megyei választók névjegyzéke.** Biharvármegye központi választmánya az országgyűlési képviselő választók ideiglenes névjegyzéke ellen beérkezett felszólamlások és észrevételek tárgyalását július hó 5-ikére tüzte ki. A felszólamlások választókerületenként a következő sorrendben vétetnek tárgyalás alá: a berettyó-ujfalui, bihari, belényesi, m.-csékei, margittai, hosszupályi, nagyszalontai, székelyhídi, tenkei, ugrai, báránai és élesdi választókerületek.

* **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter *Penyigey* Sándor margittai kir. járásbírói betétszerkesztő segédtelevkönyvvezető betétszerkesztő televkönyvvezetővé, *Fozsonyi* Ferencz székelyhídi kir. járásbírói tkv. betétszerkesztői irnokot pedig betétszerkesztő segédtelevkönyvvezetővé nevezte ki.

* **A magyar katolicizmus 900 éves jubileumát fényesen megülték** *Pécs* és *Kalocsán*, a keresztény Magyarország e két ősi erősvárában. Kalocsának volt első főpapja *Asztrik*, a ki a szent koronát hozta Rómából első szent királyunknak s a pécsi püspökség Szt. István király alapítása. *Pécs* *Heltyey* püspök mondott ünnepi szent misét, utána a templomban magyar, a kint szorult óriási számú hívők számára pedig három különböző helyen magyar, német és horvát predikáció következett. Ugyanez alkalommal felszentelték a tanítóképezde új zászlaját is. *Kalocsán*, az érseki székvárosban hasonló lényen folyt le az ünnepély, a hol az ünnepi szent misét *Császka* György érsek mondotta.

* **Egyenrangú családok.** Ferencz Ferdinánd trónörökös házassága alkalmából a bécsi Information közli azon családok leghitelesebb névsorát, a melyek a régi német Bund anyakönyvébe mint egyenrangúak (ebenbürtig) vannak felvéve. E családok a következők: *Arenberg*, *Auersperg* (csak a Ponkrác-ág), *Bentheim*, *Bentinek* (csak a német és holland-ág, az angol nem), *Castell*, *Colloredo-Mansfeld*, *Croy*, *Dietrichstein* (most már csak női ágon él), *Erbach*, *Esterházy*, *Fugger*, *Fürstenberg*, *Giech*, *Harrach*, *Hohenlohe*, *Isenburg*, *Khevenhüller-Metsch*, *Königsberg*, *Kuefstein*, *Lieningen-Westerbug von der Legen*, *Lobkowitz*, *Looz*, *Löwenstein*, *Metternich*, *Neipperg*, *Oettingen*, *Ortenburg*, *Pappenheim*, *Platen*, *Pückler-Limpurg*, *Quadt-Wykradt*, *Rechberg*, *Rechtern*, *Rosenberg*, *Salm*, *Synr-Wittgenstein*, *Schoenberg*, *Schlitz-Goerz*, *Schönborn*, *Schönburg*, *Schwarzenberg*, *Solms*, *Stadion*, *Starhemberg*, *Stolberg*, *Thurn-Taxis*, *Trautmannsdorff*, *Waldboth*, *Waldburg*, *Wied*, *Windischgrätz*, *Wurmbrandt*.

* **A bibornok kegyadománya.** Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök havi kegyadománya, 600 korona, július 1-én délután 2 órákor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben. Özv. *Grunwald* Henrikné, alelnöknő.

* **Tanárok multsága.** A községi polgári fiu- és leányiskola tanárai és családtagjai a napokban annak örömeire, hogy a tanévet szerencsésen és sikerrel befejezték, barátságos vacsorára gyűltek egybe a Karger vendéglőbeni Vacsora alatt kellemes pohárköszöntőket mondtak: *Winkler* Lajos, dr. *Tóth* Mihály, *Szűts* Izsó, melyekben az egyetértést, munkaszeretetet, kollegiális összetartást hangsúlyozták s a hölgyeket éltették. *Recht* Sándor, a híres hegedűművész, *Beleznay* Antal gyönyörű magyar nótáival lelkesítette a társaságot. Vacsora után a társaság vidám táncra perdült.

* **Egy volt postatiszt öngyilkossága** Egy végték elkeseredett ember, aki nem tudta nézni, hogy családja a nyomorral küszködik, Budapesten leugrott a harmadik emeletről és haldokolva maradt a kövezeten. *Brabetz* Mihálynak hívják a szerencsétlen embert, aki Rozsugón született és 40 éves volt. Két év előtt Szentestől, a hol a postánál volt alkalmazva, a budapesti főpostára helyezték át és itt kezdődött a szerencsétlenség. Egy éjjel, a mint hazafel ment, több részeg ember megtámadta és *Brabetz*, hogy védekezzék ellenük, elsütötte revolverét, de nem találta támadóit. A törvényszék fel is mentette, de a postától fegyelmi uton elbocsájtották. Azóta családjával, nejevel és egy lánykájával a legnagyobb nyomorban

sínylődött. Dr. *Szendrői* ügyvédnél, a *Kálmán-utca* 22. számú házban, takarításért lakást kapott a kis család, de élelemre nem igen került, mert *Brabetz* csak igen keveset keresett a Fehér Kereszt-egyesületnél, a hol tagok gyűjtésével foglalkozott. Az utóbbi időben a szerencsétlen ember végték elkeseredett, mert sehogy sem tudott tisztességes álláshoz jutni. Elkeseredésében ivásra adta magát és az utóbbi időben sokszor csak reggel felé vetődött haza. Ma reggel is három óra volt, mikor hazatért, de azért megint nem egész józan volt és feleségével, akivel igen jó egyetértésben élt, beszélgetett is szomorú sorsukról. Egyszer csak, úgy fél 4 óra tájban, kiment a folyosóra és átvette magát a korlátot. Felesége és a házmesternő a nagy zuhanásra kirohantak, de már akkor *Brabetz* nagy vértócsában vergődött az udvar kövezetén. Az előhívott mentők konstátálták, hogy elrepedt a koponyája és agyrázkódást szenvedett s így ő aligha marad életben. Esméletlenül vitték be a Rókus-kórházba, a hol egész délelőtt nem is tért magához. Feleségét, aki mellbeteg, nagybeteg kis lányát a legnagyobb nyomorban hagyta hátra a szerencsétlen ember. Az árván maradt család most a jó emberek irgalmára van szorulva.

* **Az érettségizettek bucsuestélye.** A nagyvárosi prem. főgymnáziumban e tanévben érettségit tett diákok pénteken este tartották meg a szokásos bucsuestélyüket a Zöldfa vendéglő kis termében. Tizennégy volt osztálytárs jött össze, hogy bucsut mondjanak egymásnak. A tanári kar részéről *Novotny* Alfonz, dr. *Pácz* Sándor és *Ponty* Kelemen prem. tanárok jelentek meg és több joghallgató vendég.

A vacsoránál először *Fehér* Adolf emelkedett szólásra, a ki visszapillantva a nyolcz éves multra, a tanári kar nehéz, de gyümölcsöző munkáját méltatja és fáradozásáért társai nevében köszönetet mond és a tanári kart élteti. — *Novotny* Alfonz, a VIII. osztály volt főnöke, megköszöni tanítványai hála-kifejezését és arra kéri volt növendékeit, hogy jóakaratu intéseit, melyeket nyolcz éven át hangoztatott, magukkal az életbe is kivigyék és törekedjenek azon kötelességeknek eleget tenni, a melyeket a haza, a társadalom rájuk ró. — *Paskucz* Mircse megköszöni a volt osztályfőnökük jóindulatát, melyre a jövőben is kéri és poharát *Novotny*, szeretett osztályfőnökére emelte. A vendégek közül *Ficzek* Emil emelkedett szólásra és poharát a jövődbeli »golyák egészségére« üritette, míg viszonzásul *Fehér* Adolf a vendégeket éltette.

A vig társaság *Bura* Károly tüzes nótái mellett kedélyesen elmulatott és csak hajnalban hangzott el az utolsó: . . . »Fel bucsúcsókra czimborák«.

* **Wodianer Arthur kitüntetése.** A hivatalos lap tegnapi számában *Wodianer* Arthur udvari könyvkereskedő kitüntetését olvassuk, akinek a király a királyi tanácsosi czimet adományozta. *Wodianer*nek mint kiadónak közoktatásunk szolgálatában kétségtelen nagy érdemei vannak. Már huszonöt év óta működik e téren, mindenütt bizalmat, szeretetet élvezve azok részéről, a kikkel összeköttetésben áll. Mindenütt, de különösen az írói, tanári és tanítói körökben fogják osztatlan őszinte örömmel fogadni a királyi kegy ezen megnyilatkozását.

* **Dankó Pista a Bazarban.** Attól féltek sokan Nagyvárosban, hogy *Dankó* a multkori szereplése után, s mert azóta Veress is legnagyobb részt *Dankó*-féle nótákat énekelt, nem fogja a nagyvárosi közönség azzal a lelkesedéssel fogadni, mint a milyennel a multkor csaknem elkényeztette. Nos hát örömmel konstátálhatjuk, hogy az igazi magyar dalművészet Nagyvárosban mindig meg fogja találni pártolóit. *Dankó* most is éppen olyan nagy és lelkes közönség hallgatja esténki, mint hallgatta első szereplésekor. Ezeknek a dara-

boknak magyar zamatja, költői bája és hol pajkos, hol édes-bus hangulata lehetetlen, hogy meg ne ragadjon minden lelket, melyben csepp érzék van a magyar zene iránt. Most is zajos tapsok jutalmaznak minden egyes énekszámot, régieket úgy, mint azokat az újakat, melyekkel a társulat műsora legutóbb gyarapodott s a melyeket még eddig nem volt alkalmja a nagyváradi közönségnek hallania. A tapsokból Dankó Pistán kívül bőven kijut *Kertész Józsefnek* (Göre Gábor), *Lantos Józsefnek* (Durbints sógor), *Losonczy Etelnek*, *Kolozsváry Jenőnek* s a társulat többi tagjainak is. Ma a társaság ismét a *Bazár-vendéglőben* szerepel, a hol szerdáig fogja működését folytatni. Ugy értesülünk, innen Dankóék Kolozsvárra mennek s utközben kiszállanak egy napra. — Azt hisszük, a társulatot teljesen fölösleges bővebben ajánlani a nagyváradi közönség figyelmébe.

*** Kikinday kir. főmérnök áthelyezése.** Mult pénteki számunkban megemlékeztünk *Kikinday Gyula* kir. főmérnök, az államépítészeti hivatal főnökének Budapestre való áthelyezéséről. Ezen híreinkre vonatkozólag a következő sorok közzétételére kértünk fel: Áthelyeztetésem iránti kérelmemet 1899. évi december 17-én terjesztettem fel, tehát abban az időben, amidőn a megyei utak fedenyagának szállítási kérdése még fel nem merült. A vármegye vezető férfiaival úgy ezen tárgyban, valamint egyéb hivatalos és magán érintkezésben a legszívélyesebb viszonyban állottam, amit bizonyít azon körülmény is, hogy a vármegye alispánja a közigazgatási bizottság június havi ülésében a fedenyag szállítás és utépítésekben elfoglalt álláspontomért köszönetet szavaztatott, amiért is ezen urak irányában legmélyebb köszönetemet kifejezni kötelességemnek tartom. Nagyvárad, 1900. június 29-én. Tisztelettel *Kikinday Gyula* kir. főmérnök.

*** Földtani vizsgálatok Biharmegyében.** A földmivelésügyi miniszter értesítette a vármegyét, hogy dr. *Szontagh Tamás* m. kir. bányatanácsos a folyó évben Biharmegyében földtani vizsgálatokat fog végezni. Felhívja a miniszter a vármegye alispánját, hogy a nevezett bányatanácsost vizsgálata alkalmával támogassa.

*** Vásár-áthelyezés.** *Feketető* biharmegyei községben eddig mindig a meghatározott hét *hétfőjén* tartották meg évenként négyszer az országos vásárt. A kereskedelemügyi miniszter most megengedte a községnek, hogy ezután ugyanazon hét *szerdáján* tartsa meg országos vásárait; a hetivásár idejét szintén hétfő helyett szerdára tették át.

*** Elpusztította a családját.** Rémes családi dráma folyt le Péter és Pál napján Budapesten. *Csikvári Antal* m. kir. államvasuti ellenőr a Zuglóban levő lakásán egy vele élő nőt, továbbá gyermekét és önmagát agyonlőtte. Mindhárman azonnal meghaltak. A szerencsétlen hivatalnok utóbbi időben elhanyagolta a hivatalát s ezért vizsgálatot indítottak ellene. Valószínűleg tudta, hogy a vizsgálat ránézve kellemetlen kimenetelű lesz s ezért követte el borzalmas tettét.

*** Károly Ferencz József főherceg.** A kis főherceget, a ki e nevet viseli, alig ismerjük még. Pedig immár közelről érdekel bennünket, lévén ő Ferencz Ferdinánd trónörökös legközelebbi várományosa. Az alig 13 éves főherceg lebbi várományosa. Az alig 13 éves főherceg a trónörökös öcsésének, Ottó főhercegnek, 1887. augusztus 17-én született legidősebb gyermeke s azon a réven nyert most magasabb hivatást, hogy Ferencz Ferdinánd morgánatikus házasságot köt s így a törvény szerint nem ennek esetleg születendő gyermeke, hanem Károly Ferencz József főherceg lesz annak idején a trónörökös. Ennek megfelelően nevelik is már néhány hónap óta a fiatal princzet, aki a családjá több tagjaival és oktatóival együtt jelenleg a királynak Edlach mellett levő Wartholz-

villájában nyaral. A kis főherceg magas növésű, vidám kedélyű szép szőke ifju, aki ma még főkép katonai nevelésben részesül. Azonban katonai nevelőin, *Walis György* gróf huszárnagy és *Mattenloit báró* főhadnagyon kívül, magyar nyelv mestert is kapott ez év elején. És ez az örvendetes tény — érdemes följegyezni — *egyesen a király kívánságára történt.* Tormássy Arthur a magyar nyelvtanító, a ki a fiatal főherceget minden hónapban egyszer a király elé viszi. Ilyenkor aztán ő Felsője maga examinálja unokaöcsését, a trónjövendő örökösét, gondosan figyelve meg, mennyire haladt a magyar nyelvben. A főherceg kissé rácsoló és még idegenes kiejtéssel ugyan, de máris *egész folyékonyan beszél magyarul.* A Wartholzvilla nagy kertje órákhosszat hangos a magyar szótól s ha szép az idő, megkérdi a tanítvány mesterét:

— Tormássy ur, parancsol egy kis magyar sétát?

— Ha úgy tetszik felségednek!

— Menjünk a szép Edlach felé, de ne csak en deux . . .

— Kit vigyünk magunkkal?

— A kutyát — feleli tréfásan a főherceg s aztán kérő hangon teszi hozzá:

— Ugy-e »ere-zti« őt is?

Pár percz s a tanítvány nyelvmesterével Edlach árnyas utain, majd a Konried-szanasatorium mögött elterülő gyönyörű erdőben sétálnak, hangosan ejtve a magyar szót. A főherceg pedig, miközben tanulja a mi nyelvünket, élénken érdeklődik minden iránt, ami magyar. Lelekesen tudakolja a magyarok történetének egy-egy nevezetesebb eseményeit. Megemlítjük még, hogy a fiatal főhercegnek egy magyar komorovikja és egy magyar kocsisa is van, hogy mentül több alkalmá legyen a gyakorlásra s minél előbb elsajátítsa hazánk édes nyelvét.

*** Ruthén munkások Mezőhegyesen.** A magyar állam nagy kiterjedésű mezőhegyesi birtokára kétezer tótmunkáson kívül próbára 600 erőteljes ruthén munkást küldött le *Egán* Ede kormánybiztos. A munkások Mezőhegyesen hét hónapon keresztül rendes keresetet fognak kapni. Minthogy ilyenformán Mezőhegyesen az egész Felső-Kis-Bisztra községlakossága kevés kivétellel együtt van, velük jött a falubeli görög kath. lelkész *Csepanovszky* is, a ki napidíjat és teljes ellátást kap családjával együtt annak fejében, hogy hívei lelkiszükségletéről gondoskodik. Érdekes, hogy a hegyekhez szokott ruthén munkások jobban beváltak, mint a pár év előtt alkalmazott csanádmegyei magyar munkások.

*** Megugrott az előleggel.** *Domján János* körmeneti illetőségű szabósegéd *Berettyó-Ujfaluban* foglalatostkodott s gazdájától jókora előleget vett fel. Egy szép napon azonban köszönt a kapufélfának s odébb állott. Emlékeül hagyta mesterének a munkakönyvét. A berettyó-ujfalu főszozolgabiroóság körözteti.

*** Szerencsétlenül járt aratók.** A vasuti személyzet vigyázatlansága folytán véres szerencsétlenség történt tegnapelőtt a *karczagi* vasutállomáson. Mintegy 30 hunyadmegyei arató munkás akart Pestmegyébe tovább utazni arató munkára. Hogy felszállással járó késedelmet elkerüljék, egy üres III-ad osztályu kocsiba helyezték el a munkásokat, azzal a szándékkal, hogy a kocsit egyszerűen hozzákapcsolják a Nagyváradról Karczagra érkező vonathoz s így szállítják tovább a szegény embereket. A munkások vig dalolás mellett elhelyezkedtek a kocsiban s éles számaikat, kaszákat, sarlókat, felrakták az ülések felett levő polczokra. Hibás tolatás folytán egy teher kocsit neki ment a munkások kocsijának. A váratlanul nagy rázkódás óriási zavart idézett elő a munkások között, a kik egymásra buktak. Ez meg nem lett volna baj, de az összetűközéstől az éles szerszámok az összegomolyodott szegény emberekre hullott

többeket megsebesítettek. Az állomás személyzete a jajgatás és visongásra odasietett és segédkezet nyújtott a megsebesülteknek. A rögtön előhívott orvos bekötözte a sebesülteket, akiknek ápolásáról gondoskodtak. Hír szerint többen súlyos sérüléseket szenvedtek.

*** A rendőrség figyelmébe.** Pénteken este a Lakatos-utcán éjjel 2 óra tájban valami gyanús alakok *Kovács László* boltja környékén eloltották a lámpákat és valószínűleg a boltost, vagy a szomszédságot akarták meglapni s csak a boltos ébersége zavarta meg rossz szándékuk végrehajtásában. Tudvalevő dolog, hogy a nyári időben a sok csavargó éjjelenként a *Ligetben* tanyázik s ha nincsen keresete, éjnek idején széjjel néz a környéken, hátha akad szerencséje . . . Nagyon elhagyott utca s éjnek idején teljesen védtelen, mert *rendőrt azon az utcán soha sem látnak* s mint több lakatos-utcai polgár mondta, *ők is adófizelő polgárok.* Tavaly például megesett az az épületes dolog, hogy egy házból az ablakon keresztül egy csomó szobabutort emeltek el. Ilyen utcán ajánlatos, hogy legalább egy rendőr czirkáljon. — A rendőrkapitány ur figyelmét felhívjuk.

*** Köszönet-nyilvánítás.** Sebő Imre ur, jó nevű könyvkereskedő szives volt a közs. polg. leányiskolának egy szép diszkötésű könyvet, »Tompa összes költeményei«-t, a női kereskedelmi tanfolyamnak pedig Radó Antal »Költők Lugasá«-t jutalom-könyvekkül ajándékozni. Fogadja ez uton is Sebő ur mintkét tanártestület őszinte köszönetét és szolgáljon jutalmul, hogy két jó tanulótt nagyon boldoggá tett. Nagyváradon, 1900. június 30. özv. *Rechtné Bauer Zsófia*, igazgatónő.

*** A kínai császárné.** Egy diplomata, ki mult évben egy kihallgatáson volt jelen a pekingi császári palotában, a következőképpen írja le az özvegy császárnét. Legkülönösebb rajta az, hogy külsejében éppenséggel nem árulja el a kínai nőt, különösen az orra nem tampa mongol orr, hanem nagy és élesen határolt. Külsejében inkább egy idősebbeurópai asszonyhoz hasonlít. Arczifejezése szigorú, csaknem haragos. Mandsu nő létere lábai nincsenek elnyomoritva és fején a pekingi mandsu nők sajátságos, kengyelvasalaku fejdíszét viseli. A kihallgatási szertartáson gazdag fehér-kék színű ruhát viselt s az egész idő alatt összekulcsolt kezeit ölében tartva, szoborszerű mozdulatlansággal ült a helyén. Csak a szeméi látszottak élni. A császár kissé előbb ült. — Beteges külsejű, szimpatikus arczzal, nagy, melankólikus szemekkel.

*** Védekezés a hesseniléggy ellen.** — Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a törvényhatóságokhoz körrendeletet intézett, melyben utalva arra, hogy a hesseni légy az ország egyes részeiben még mindig elég jelentékeny károkat okoz, az ellene való védekezés tekintetében a csalogató vetések alkalmazására hívja fel azok figyelmét. Azon esetben tehát, ha a törvényhatóság területén a hesseni légy ez évben is fellépett volna, a csalogató vetések alkalmazásának módját a vármegye gazdaközönségét a lehető legkiterjedtebb módon hozza tudomására, a védekezési eljárás pontos végrehajtását ellenőriztesse s hozzá arról sürgősen jelentést tegyen.

*** A sztrájkoló gépgyári munkások.** A magyar állami gépgyár munkásai tegnapelőtt tartott nagy gyűlésükön határozatilag kimondták, hogy folátatni fogják a sztrájkot mindaddig, míg eredményt el nem érnek. E czélból az összes szakbeli munkások szilárdan összetartanak. Élelmi szerekkel napról-napra el vannak látva s így a szükségnek vagy aggodásnak semmi nyoma közöttük. A magyar állami gépgyár igazgatójának a munkásokkal szemben tanúsított magatartása mindinkább izgatott hangulatot kelt nemcsak a budapesti munkások között, hanem a vidéken is. A magyar államvasutak budapesti főműhelyében a munkások olyanféle értelemben beszéltek meg a dolgot, hogy ha *Vajkaiy* igazgató nem fogja meghallgatni és teljesíteni a sztrájkoló munkások kéré mért, valamennyien beszűntetik a munkát. Hasonló nyilatkozatot küldtek a *győri* vasuti főműhely munkásai is. Különben most már megindult a

mozgalom a magyar állami vaspálya összes vonalain alkalmazott munkások között, hogy szolidaritást vállaljanak a magyar állami gépgyár összes sztrájkoló munkásaival. Ha tehát ez a sztrájk hamarosan meg nem szűnik, akkor ennek rövid idő alatt kiszámíthatlan következményei lehetnek. Toperczer előljáró ma ismét kísérletet tett a békés kiegyenlítés érdekében. Hogy az eddigi fáradozásának volt-e vagy van-e már kézzel fogható eredménye, arról mind e ideig nem lehet biztosat tudni. Tegnapelőtt kellett volna átküldenie a sztrájkoló munkások könyvét és fizetését a X. kerület előljáróságához. Mindez azonban a mai napig nem történt meg. E helyett a mai napra munkás felvételt hirdet az igazgatóság. Felvételre azonban nem jelentkezett senki. A Ganz-féle gépgyár részvényszerűségi munkásai tegnap este tartottak gyűlést néhány munkás társuk érdekében, a kiket az igazgatóság a napokban minden indokolás nélkül hirtelen elbocsátott.

A szőlőkultúra érdekében.

A földmívelésügyi miniszter a szőlőfajok tisztasága érdekében szakértekezletet hívott össze, a melyen az ország bortermelő vidékének választmányára kiküldött által volt képviselve. A nagyváradi hegyközséget annak kiváló és agilis elnöke: dr. Sipos Árpád képviselte s az értekezlet lefolyásáról a következő jelentést terjesztette a polgármesterhez:

Tekintetes Polgármester Ur!

Vonatkozással a 2308—900. sz. a. k. meghagyásra van szerencsém jelenteni, hogy f. hó 25-én Budapestre felutaztam s a f. hó 26-án Ő Exellentiaja Darányi Ignác miniszter ur által 10 órákor megnyitott és még ugyanazon nap délután fél 2 órákor az államtitkár ur vezetése alatt befejezett szaktanácskozáson jelen voltam többszöri felszólalás és vitatkozásban részt vettem és a felesleges gyámkodás továbbá a fajtisztító ojtványok különböző termelése, a nem fajtisztító ojtványok forgalomba hozatalának tilalmában rejülő inpraktikus kivihetetlen intézkedéseinek veszélyeire reámutattam. Hangsúlyoztam azonban a szavatosság szigorított szabályozásának szükségét és e felfogást a szaktanács némi eltéréssel magáévá tette.

Jelentem egyúttal, hogy a viharágyuk berendezésének ügyében Dobokay L. m. tanácsos urral értekeztem, a szükséges utmutatások és a helyi berendezések vezetésére egy szakértő közeg leküldését megígérte.

Teljes tisztelettel:

Dr. Sipos Árpád,
h. k. v. elnök.

Millió örökségi per.

Az ügyvédgyilkos Nyuli Mihály felmentése élénk diskusszió tárgyát képezi a közönség minden rétegében. Tetteyné és Nyuli nővére között lefolyt örökségi pör szövevényébe élénken világított be néhány tanúnak az a hit alatti vallomása, hogy Tetteyné hamisan esküdött, hogy megnyerhesse a pört és tisztára kiforgathassa mostoha anyját az apai örökségéből. Még el sem mult ez a két hét, a mely alatt nálunk mindent elfelejtettek s a Nyuli ügyét máris háttérbe szorítja egy újabb szenzáció, a melynek érdekességét csak növeli az, hogy nem néhány ezer forintból van szó, hanem több, mintegy millió forintnak elsajátításáról van szó, melylyel több nőtestvér fivéreit, a főváros egy jónevű kereskedő és iparos cégnek tulajdonosait vádolja.

Az érdekes és bonyolult ügy történetéről a következőkben számol be fővárosi tudósítónk:

Néhány esztendeje mély gyász költözött a belváros egyik ismert nevű milliomas iparosának házába. Meghalt a dugasz iparos fele-

sége s alig néhány hete a temetés után maga köré gyűjtötte az özvegyen maradt iparos gyermekeit. Beleegyezésüket kérte ahhoz, hogy ne kívánják az anyai örökség azonnali felosztását. Hagyják meg a pénzt az ő kezelésében, hagyják benn az apa vállalatában, ott többet kamatozik, mint ha külön kezelnék s ha ő meghal úgy is gyermekeinek marad mindene.

Leánygyermekai rajonó szeretettel vették körül gyászborult apjukat a mindannyian készséggel hozzájárultak az apa kívánságához. Az apa kettőzött buzgósággal szentelte magát üzletének, de teltek az évek, az apának mindinkább tethére lettek az üzleti gondok s egyszerre csak cégvárosaiá vette két fiát, a kik különben már előzőleg is befolytak az ügyek vezetésébe.

Néhány hónapja csak, hogy az apa halála ismét gyászt hozott a család tagjaira. A majd nyolcvan éves apa koporsóját körül vették gyermekei s nagyfájdalmukban a testvéri szeretet meghatóan nyilatkozott meg. A két fitestvér a legnagyobb gyengédséggel vigasztaltata a nőtestvéreket, a kik a temetés után nem is igen sürgették az apai végrendelet felbontását. Végre sorra került az is. És erre egy csapásra megváltozott a testvérek közti jó viszony.

A végrendelet ugyanis keserű meglepetést hozott a nőtestvéreknek. A roskatag lelkű apa, miután két fiát cégvárosaiá vette, a két fiúnak tehetetlen eszköze is lett. Vakon követte minden kívánságukat. A fiuk pedig vas-következetességgel kiforgatták nőtestvéreiket jussokból. Nem elégedtek meg azzal, hogy az apai vállalat hasznának egy-egy harmadrészét elverték, holott nem fektettek bele semmit, de rávették az apát arra is, hogy a közjegyzői okirattal rájuk ruhazza a meglevő vagyont is. Nekik ajándékozta azt a vagyont, a mely miután nem ági, hanem szerzett vagyon volt, közszerzemény lévén, fele részben az elhunyt anya gyermekeit egyforma részekben illette meg. A végrendelet végrehajtása körül a fitestvérek buzgón folytatták a nőtestvérek kifosztására irányuló munkájukat. Lényegesen kisebbre, elenyészőre csekély összegre becsülték a leltári átlagot és hiába védekeztek a jogos vagyontól kiforgatott nőtestvérek, a fitestvérek alaposan körülzáncolták magukat a kereskedelmi törvény sokszor hangoztatott hézagos rendelkezéseivel. Bejegyzett cégnek a tulajdonosai lévén, a maguk üzleti könyveikkel támogatják minden számadásukat.

A nőtestvérek elkeseredése határtalan. A végrendelet, a jogtalan elajándékozás következtében alig egy tizedét kapják annak, a mi jog szerint megilleti őket s az eddigi jelek után ítélve, nagy hullámokat fog még vetni ez a milliós pör.

A testvéri szeretet helyébe a leggyűlöletesebb ellenségeskedés lépett s élesen harcol mind a két fél.

A fiúörökösök egyike utóbbi időben néhány nyilvános nagyobb adomány útján is feltűnt.

Igazságszolgáltatás.

Egy vasutépítés epilógusa. Sajtóügynökben itélkezett ma ismét a budapesti büntető törvényszéknek első ítélőtanácsa, melyben Zsitvay Leó elnökölt. Glaus Reinhart vasutépítési vállalkozó pörbe idézte Dittler József alsó-kubini magánzó és Györfy József, a Független Hirmondó című könyv szerkesztőjét, rágalommal vádolván őket. A vádlevelét szerint Dittler a Független Hirmondót levélben arról értesítette, hogy Glaus Reinhart az alsó-kubini vasut építésénél a munkásokat éhezeti, zsarolja, a fizetésüket nem adja ki és végül 15,000 frttal ellillant. Mindez pedig az Árvaváralja és Parasztdubron közt épített vasutvonalon történt volna s a kiéhezett munkások annyira feldühödtek volt állítólag, hogy gyújtogatással és öldökléssel fenyegetőzve rárontottak Felső-Lehota község lakosságára is.

Ezt a levelet Györfy szerkesztő felhasználta s könyvnyomatos tudósítójában megírta. Ez a könyvnyomatos, notandum bene, nem a nagy közönség, hanem csakis az egyes lapok számára jelenik meg, ezek közül egy néhány, így a Budapest és a néhai Országos Hírlap című

napilap át is vette a Glaus Reinhartól szóló hírt s a vállalkozó ezért pörbe fogta a Budapest illetőleg az Országos Hírlap című lap szerkesztőit is. Ez utóbbiak ellen azonban panaszát visszavonta úgy, hogy a mai tárgyalásra csupán csak Dittlernek és Györfynek felelősségre való vonását kérte. Ezek el is ismerték a szerzőséget s Dittler vállalkozott rája, hogy bizonyítsa is mindazt, a mit tudósító levelében állított. E végből Abafi Lajos alsó-kubini főszolgabíró kihallgatását kérte, míg a panaszos hivatkozott Markbreit Imrere, mint tanura, a ki e vasutvonalon befejezett építkezését teljes rendben átvette, hivatkozott továbbá Mándel Ignác és Révész Lipót mérnökre, kik tanuskodhatnak, hogy a munkálatok rendben folytak, erkölcsi tanuként pedig Bachmeier József államvasuti főmérnök kihallgatását kérte.

A törvényszék déltájban tanácskozássra vonult vissza, hogy a bizonyítás kérdésében határozzon. Előbb azonban dr. Gál Jenő, Györfy védője érdekes indítványt tett. Hivatkozva ugyanis a törvény szakaszaira, mely szerint, ha egy vagy több panaszos visszavonná panaszát, köteles ezt a többi panaszolt ellen is vissza vonni az egész eljárás megszüntetését kérte, mert Glaus Reinhart három panaszolt ellen visszavonta a rágalom vádját s csak Dittler meg Györfy ellen tartotta fenn ezt. A törvényszék ez indítványra vonatkozó határozat meghozását későbbre halasztotta, egyelőre azonban a bizonyítási eljárást elrendelte.

Abafi Lajos főszolgabíró volt az első tanu. Ez elmondta, hogy a vállalkozó csakugyan több munkásnak nem adta ki a napidíját, azon a czimen, hogy nem végezték eredményesen azt a munkát, mely rájuk volt bízva. E miatt nagyobb szerű lárma is volt és a vállalkozót közigazgatási után megbírságot. Hogy Glaus Reinhart sikkasztott is volna, arról nem tud semmit.

A tárgyalás folyik.

EGYESÜLETEK

Orvosok szakülése. A biharmegyei orvos-gyógyszerész- és természettudományi egyesület folyó évi július hó 2-án délután 5 órákor (Uri-utca, Akadémia) szakülést tart, melyre a t. együleti tagokat ezzennel meghívom. Tárgysorozat: 1. Dr. Rácz Miksa: A biharmegyei közpörházban végzett sérvműtétekről. 2. Dr. Rácz Miksa: Keloid kiirtás, Thiersch-féle transplantatio. Kelt Nagyváradon, 1900. június 27-én. Dr. Edelman Menyhért, együleti titkár.

A velencei Népkör közgyűlése. A nagyváradi-velencei és váraljai Népkör 1900. július 8-án d. e. 1/2, 11 órákor tartja évi rendes közgyűlést, melyre a kör összes tagjai meghívotnak. Nagyvárad, 1900. jun. 30. *As elnökség.*

TANÜGY.

A tanév eredménye a jogakadémián.

A nagyváradi kir. kath. jogakadémián az 1899/1900. tanév folyamán letett alap- és államvizsgálatok eredménye a következő volt: Összesen 154-en tettek alap- és államvizsgálatot, még pedig 131 ny. r. joghallgató, 23 miniszteri engedély alapján a nyilvános tanfolyam hallgatásának mellőzésével.

Letette pedig az első alapvizsgálatot 10 kitüntetéssel, 50 egyszerű képesítéssel, 2 nem képesítettet, 4 felfüggesztetett, összesen 66.

A második alapvizsgálatot: 9 kitüntetéssel 43 egyszerű képesítéssel, 5 nem képesítettet, 2 felfüggesztetett, összesen 59.

Az államtudományi államvizsgálatot 9 egyszerű képesítéssel, 1 nem képesítettet, összesen 10.

A jogtudományi államvizsgálatot 1 kitüntetéssel, 12 egyszerű képesítéssel, 4 nem képesítettet, 2 felfüggesztetett, összesen 19.

Kitüntetéssel tették le: az I. alapvizsgálatot: Alföldi Géza, Bulzán Péter, des Echerolles Kruspér Gilbert,

Jantsovitz Jenő, Krüger Jenő, Lengyel Árpád, Lyszka Valér, Molnár Kálmán, Soós Zoltán, Ujfalussy Sándor.

a II. alapvizsgálatot: Berényi Antal, Csath Béla, Dénes Sándor, Ditz Miklós (azóta meghalt), des Echerolles Kruspér Gilbert, Jacob József, Porumb Nestor, Pongrácz Aladár;

a jogtudományi államvizsgálatot: Szolnok Jenő; ez utóbbit a tanári kar kiváló szorgalmánál, képességénél és előmenetelénél fogva a vallás- és közoktatásügyi, valamint az igazságügyi miniszter urak figyelmébe is ajánlotta s azonfölül a Winterhalter-féle 90 korona ösztöndíjat is neki adományozta.

Kelt Nagyváradon, 1900. június 30.

Dr. Bozóky Alajos.
kir. tanácsos, igazgató.

Tanévet bezáró ünnepély folyt le tegnapelőtt, Péter-Pál napján, a nagyvárad-újvárosi róm. kath. fiu-iskolában. A négy osztály növendékei d. e. 11 órakor misére mentek s a »Téged Isten« dicsőének után ájtatosan és szépen énekeltek a mise tartama alatt. Innét az iskolába tértek vissza, hol az iskola igazgatója beszédet tartott az ifjúsághoz, serkentve ezt a jó magaviseletre, további buzgóságra, törekvésre. Különösen hangsúlyozta, hogy az iskolából kikerült és eltávozó tanulókat ugy az igazgató, mint a tantestület figyelemmel kíséri és gondját még később sem veszi le róluk.

Aztán a főtisztelendő káptalan nagylelkű adományát, 80 koronát s a Ráczné-féle alaptól 10 koronát, összesen 90 koronát és jutalomkönyveket osztottak ki a jobb és érdemesebb tanulóknak között.

A lélekemelő ünnepélyt az »Értesítők« és jutalmak, valamint a bizonylatok kiosztása után rövid beszéddel zárta be az intézet igazgatója.

Zárünnepély. A nagyvárad-olaszi-i községi elemi fiu iskolában tegnap délután tartották meg a zárünnepélyt, melyen az iskolaszék képviselőjében Hegyesy Márton jelent meg és számos szülő és érdeklődő. Rádkay József igazgató szép beszédet mondott a kis tanulóknak, a kiket továbbra is szorgalomra buzdít. Ezután szavalások következtek, melyeknél különösen Tóth Kálmán »Eldőre!...« cz. költeményének az elszavalásával kitűnt Csalah Gusztáv III. oszt. tanuló, a ki szép szavaltáért jutalomkönyvet kapott. A tanítói kar nagyon szépen oldotta meg a terhes feladatát, mit az elért eredmény bizonyított s különösen Rádkay József és Gasparik Lajos tanítókat illeti meg az elismerés, a kik buzgón feleltek meg hivatásuknak. Kitűnő előmenetelért sok szorgalmas tanuló között jutalom-könyvek lettek kiosztva. — Végre Hegyesy Márton az iskolaszék nevében méltányolva a tanítói kar buzgó és kitartó munkálkodását, fáradozásáért köszönetet mondott s ezzel az ünnepély véget ért.

A nagyvárad-i nő-ipariskola kézimunka kiállítása. Élénk emlékezetében van még mindenkinek, az a sok, mesésen szép tárgy, amit a biharmegyei nőegylet amatőr kiállításán bemutatott ez a közhasznú, városunk leányaira nélkülözhetetlen, teljes pompájában virágzó intézet. Igazgatónője: Szedlarikné Dudinszky Anna urnó és leánya, egész lényüket, kiváló művelésüket és sokoldalú tudásukat átadják növendékeiknek. S mi, a város érdekében, meleg köszönetet és elismerést kell szavaznunk hasznos működésükért.

A régi falak borítva voltak, mesésen szép, gazdagon himzett és ajourozott fehérneműekkel, (az iskola erre és a női ruha varrásra fekteti a fősúlyt) a vert csipkék, legnehezebb kivitelben domináltak. Azok az ingelők, zsebkendők, csipkék, melyeknek készítője: Hugyecz Margit, Neufeld Aranka, — valóságos műremekek. A dísz tárgyak, festmények, csak a szép érzék és izlés fejlesztésére van szánva, a női ruha varrás mindent felülmul az ipariskolában kitűntek benne: Fischer Juliska, Várnai Irénke, Szüts Mariska, Gasparik Emma, Katz Janka, Ungvári Rózsika, Cseresnyés Iczuka, Hegedüs Irénke, Báró Stipsics Luschika, Kathó Ilonka, Pollák Rezső, Rákosi Jolánka, Beregszászi Erzsike, — Kalotaszegi poientlese tüfestésben: Braun Helén, Pollitovszky Bella, Lázár Emma, Kathó Ilonka, Kutasi Vilma, Várnay Irén, Czillér Irénke, özv. Kiss Gedeonné. — Selyem fa, anyag és

olajképek festésében; az uri osztályban: Sokoly bárónő, Cseresnyés Iczuka, br. Stipsics Luschika, Neufeld Aranka, Hegedüs Ilonka, Beczkay Arturné; a vegyesben: Várnai Irén, Hugyecz Margitka, Berczik Rózsika, Fischer Juliska, Weisz Giza. — A keleti szőnyegszövésben: Eszterhay Zsófi, Szüts Mariska, Gasparik Emilia, Klein Dóra, Weisz Giza, Kováts Juliska, Kuttassy Vilma. — A fehér varró és himzőkben: Held Regina, Klein Dóra, Ungvári Rózsika, Eszterhay Zsófi, Rákosi Jolán, Kutasi Vilma, Berczik Rózsika, Jenei Irénke, Beregszászi Erzsike, özv. Kiss Gedeonné arattak nagy sikert, — melyért elismerésüket nem győzték eléggé nyilvánítani a szülők a kiváló szaktanítónők előtt.

Kívánatos, hogy a város ugy a helyiség, mint egyéb tekintetben kellőleg méltányolja ezt az iskolát, melynek közhasznát az idén is: 21 ingyenes növendék igazolja s a tény, hogy az ezek által készített munkák arattak köztetszést s lettek tényezői a létrejött újonnan berendezet uri osztálynak, melylyel az iskolát, a hölgyközönség kívánságára ki kellett bővíteni.

Lakos Lajos

ZENE és MŰVESZET.

Az elhalasztott hangverseny. A multkor megirtuk volt, hogy *Recht* Sándor, a jeles hegedűművész, július 1-én tartja meg a hangversenyét a *Püspök-fürdő* nagytermében. — Mint most értesítenek, a hangverseny nem július 1-én, hanem *szeptember 8-án* lesz megtartva ugyanazon közreműködőkkel.

Zeneoktatás a szünidőben Zeneiskolánk igazgatósága intézkedett az iránt, hogy a zeneiskola mindazok részére, kik zenei képzésükre az iskolai nagy szünidőt is felhasználni akarják, — mint az előző években történt — csekély 2—2 fnt havi díj mellett — a jelen évben is rendelkezésre álljon.

Ezen szünidei tanfolyam 2 óra — július és augusztusra — terjed, s célja, hogy zeneiskolánk növendékei az eddig tanult zeneismeretben erősödjének s azok, kik a jövő tanévre mint kezdők beiratkozni szándékoznak, a szünidőt jól felhasználva a kezdet nehézségeit leküzdhessek s reájuk nézve a jövő tanév minél eredményesebb legyen.

Mint az egész tanévi, ugy e szünidei tanfolyamon is a növendékek 3—5 tanulókból álló csoportokra osztva, hetenkint háromszor részülnék oktatásban.

Midőn az igazgatóság ezen intézkedéseiről a t. szülőket értesíteni szerencsém van, tisztelettel kérem, hogy amennyiben gyermekeiket a szünidei tanfolyamra beiratni óhajtják, az iránt alulírottat, esetleg a zeneiskolánál működő Herncsirek István, Vomácska József és Winkler Márta, tanárokat értesíteni méltóztatassanak.

Minden egyéb felvilágosítással alulírott készséggel szolgál. *Réz Mihály*, igazgató.

MULATSAG.

Iparos ifjak mulatsága. A nagyvárad-i ipari munkások ismeretség kötés céljából f. évi július hó 8-án, vasárnap a Karger-féle vendéglő ujonnan díszített nagy helyiségeiben dal, szavalat, világposta és konfetti dobással egybekötött *táncmulatságot* rendeznek. Az ünnepély kezdete este fél 8 órakor. Jó zenéről gondoskodva van. A belépti-díj személyenként 20 krajczár azaz 40 fillér. A meghívó kívánatra felmutatandó. Ez alkalommal szinre kerül a »Szabadság hajnala« című egy felvonásos drámalet. Jegyek kaphatók a rendező bizottsági tagoknál és este az ünnepély színhelyén. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirtapilag nyugtáztatnak. Műsor: *Szabadság hajnala* egy felvonásos drámalet. Irta Seemann. Imre. Személyek: A munkás Abella József. A szabadság Istennője Szonda Margitka. Rendezők: Abella József, Agárdi István, Ehrenfeld Adolf, Gulyás Lajos, Gulyás Károly, Halász János, Juhász Vincze, Kovács Ferencz, Lassu Antal, Lechnyitzky Árpád, Pasuk Károly, Páll Sándor,

Schmotzer János, Vargha József. Táncrendező: Bereczky Géza. A tiszta jövedelem az alakulandó félben levő általános munkás szakszervelet alapja javára fordítatik.

REGÉNY-CSARNOK.

AZ ÁLARCZ.

Németből fordította: Votisky Antal.

5.

Szerette volna, ha a bársony álarcz is, melyharcjának első nyilvánulása következtében a tűzbe vándorolt, ott függött volna a képek fölött. Nem szerette a saját arczképét nézni; milyen idegenül tekintettek rá azok a nagy gyermekes szemek, melyek még az élet egy talányát sem látták! mily halványak azok a tiszta vonások! Másképp, ó egész másképp tekintett most ő a tükörbe, fázott; ha jól megnézte azt a szép fehér arcot, mintha kérdezté volna magától: Te, van neked kebled azok mögött a zöld szemek mögött? Nem vagy te élő szobor?

Az esküvő előtti napon, midőn egyedül és az ünnepségektől elfáradt kedélylyel ült szobájában és gépiesen készült a lefekvéshez, egyszerre valami borzadály, valami félelem szállta meg a bekövetkezendők iránt, a merev álarczon keresztül tör feltartóztathatlanul az élő fájdalom, mint a lengő tavaszi áram a téli jegen s hivatlanul, majdnem tudtán kívül forró könyccseppek tolokodtak a szemébe. Ijedten fujta el a gyertyákat és kábultan aludt el.

Egy nappal ezelőtt tette le a keresztény hitvallást — szóval; sajnálta, hogy szívében nem tehetette meg; mégis élt benne az a határozatlan eszme, hogy a nő legjobb, legerősebb támaszát abban leli meg, a mi neki nincsen meg: a jámbor hitben.

Értékes prémként csillogó, fehér bársony vette körül finom alakját, aranyzóke, rövid fűrtjein az illatozó myrtus koszorút keleti gyöngyök kigyózták körül, a hosszu uszály sziszegve játszadozott a szőnyeggel — így lépet jegyeséhez és vele az oltárhoz. Nem hallott és nem látott semmit, mindig csak arra gondolt: »Nem mondtam neki, hogy szeretem, hozzámentem, mert azt hitte, hogy én sorsát szerencsésessé teszem.«

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Hírek a vatikánból.

Róma, június 30. (Saj. tud. táv.) A pápa, mint biztos forrásból meritik, elhatározta, hogy a legközelebbi konzisztoriumot f. évi november második felére fogja összehívni. — Ugyanekkor több új bibornokot fog kinevezni s ez alkalommal egyszersmind fel fogja olvasni az encziklikáját.

Ferdinánd fejedelem Bécsben.

Bécs, jun. 30. (Saj. tud. táv.) *Ferdinánd* bolgár fejedelem ma inkognito Bécsbe érkezett.

Mária Valéria főhercegnő.

Ischl, június 30. (Saj. tud. táv.) *Mária Valéria* kir. hercegnő gyermekeivel ma ideérkezett.

A megszökött ügyvéd.

Orosháza, június 30. (Saját tud. táv.) *Hász Soma* orosházai ügyvéd nagy adósság hátrahagyásával ismeretlen helyre megszökött

Személyi hírek.

Bécs, jun. 30. (Saját tud. távirata.) Ő Felsége kíséretével két hónapra Ischlbe utazott.

Gastein, június 30. (Saját tud. táv.) A belga király Párisba utazott.

Bécs, június 30. (Saját tud. távir.) Goluchowszky gróf külügyminiszter ma reggel megkezdte szabadságát és Párisba, Krieghammer pedig Gasteinba utaztak.

Erdész és bányász akadémia felavatása.

Selmeczbánya, június 30. (Saj. tud. t.) Selmeczbányán ma avatták fel az erdész- és bányászati akadémia új palotáját. A felavató ünnepen Fekete Lajos akadémiai igazgató hoszszu megnyitó beszédet tartott, melyben a selmeczbányai akadémia történetét vázolta Teleky gróf, a kormány képviselője a tanári kar nagy érdemeit méltatta.

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazon rokonok, jóbarátok és ismerősök, kik felejthetetlen drága nőm vég-tisztességén megjelenni s ez által mély fájdalommat enyhíteni szivesek voltak, fogadják ezuton hálás köszönetem.

Ugyancsak ezuton mondom köszönetet Germán Károly urnak a temetésnek ritka pontossággal és előzékenységgel történt rendezéséért.

Kiváló tisztelettel

Konvitska Ferencz.

KÖZGAZDASÁG.

A gazdaközönség figyelmébe.

Értesítjük a t. gazdaközönséget, hogy a nagyméltóságú földmivélségi miniszter ur közbenjárásával a cs. és kir. hadügyminiszter ur a jégverés elleni károk meggátálása céljából a viharágyuk töltésére szolgáló robbanólőpor beszerzését a budapesti, kassai, komáromi és temesvári tüzérségi szertáraknál, a nagy-szebeni, besztercebányai és pozsonyi fiók szertáraknál, továbbá az aradi műszaki tüzérségi kezelési osztálynál kilogrammonként 76 fillér mérsékelt árért engedélyezte. A fenti célból szükséges lőpor csakis egyesületünk igazolványa mellett lesz kiszolgáltva, minél fogva felhívjuk a t. gazdaközönséget, hogy a kik a jégkárok elleni védekezés céljából a fent említett rak-tárak bármelyikéből robbanólőport beszerezni óhajtanak, igazolványok kiállítását véget fordul-janak egyesületünk titkári hivatalához.

Nagyvárad, 1900. június 30.

A biharmegyei gazd. egyes. elnöksége.

Vetéseink.

Elmult Péter-Pál napja, ma-holnap aratják az új termést.

A tavaszi fagyok, a hideg időjárás, a jég-esők és viharok országsszerte nagy károkat okoztak a veteményekben s az egyes vidékeken a tulságos esőzés folytán a folyók áradása megsemmisítette a termést. Az egész ország vetéseinek a mostani állása átlag véve arra enged következtetni, hogy közepesen jobb termésünk nem lesz s erre is csak akkor lehet számítani, ha az időjárás az aratásig több kárt nem okoz és a rozsdá nagyobb mérvében nem pusztít.

Az utóbbi időben az esőzések kissé helyre hozták a tavaszi vetéseket, azonban a jégeső több helyen jelentékeny kárt tett. A gazdáknak nagy aggodalmat kelt a rozsdá folytonos terjedése is, mely sok helyen egész a kalászköig feljutott.

A kapás növényekre, ugy szintén a szőlőre az időjárás kedvező, egyáltalában gyorsan fejlődnek.

Az őszi és tavaszi buzavetések ugyszólván mindenütt elvirágoztak. A szemfejlődés normális viszonyok között halad, noha a rozsdá több helyen, különösen a megdőlt vetésekben mutatkozik. Néhol azonban az álló buzában is észlelhetők a rozsdafoltok s egyes vidékeken az üszög és róvarok is károsítják.

Ez idő szerint a buza közepes s csak az időjárástól függ, hogy a rozsdá nem fogja-e még jobban elpusztítani.

Az ezévi termés-kilátás arra enged következtetni, hogy a buzatermés kisebb lesz a tavalyinál, a mennyiben katasztrális holdanként átlag 5-6.5 métermázsa remélhető 7 mm. átlaggal szemben.

Ugyanazt mondhatjuk az őszi rozsról is. Az Alföldön fejlődésében nagyon szépen haladt s a homoki részeken már kasza alá érett s már e héten megkezdik az aratást. A kalászkök meglehetősen kifejlődtek, azonban sok közte a csorba kalász. Mennyiségére nézve a mult évi eredményhez arányitva, kisebb eredményt ígér, mivel a tavaszi fagyok és a későbbi hideg nagyon ártott neki. Katasztrális holdanként átlag véve 4-5.6 métermázsa termés várható.

Biharvármegyében a buza és a rozs állása kielégítő s a rozsdá kisebb mértékben konstatalható, de nagyobb kárt nem okozott.

Az őszi árpa már érett s a déli vidékeken aratása már megkezdődött és kielégítő termést ígér. — A tavaszi árpa azonban sok vidéken apró és gyenge s különösen a megdőlt vetésekben a rozsdá nagy pusztítást okozott, azonkívül a felburjánzott sűrű gaz is öli. — Az árpa termés átlag véve a tavalyihoz képest szintén csökkent s nem mondható kielégítőnek.

A zab vetésekre sem járt kedvező időjárás, a hol elegendő eső volt s a gaz sem nyomta el, szépen fejlődik. A rozsdá és a férgék különösen az alföldön nagy károkat okoztak ebben is. Általában véve a zabvetések sem mondhatók kielégítőnek s az idén jóval kisebb termésre van kilátás.

A kukoricza szépen fejlődik, töltögetése folyamatban van. Azonban a moly többfelé mutatkozik és a drótfőreg is károsítja.

A burgonya országsszerte kedvező, csak a nyugoti és keleti megyékben mutatkozik hiány.

A repce már megérett s aratása folyamatban van. Minőségileg általában kielégítő, mennyiségileg azonban gyenge.

A kerti növények és káposztafélék, ahol elegendő volt az esőzés szépen fejlődnek, ugy szintén a hüvelyesek, különösen a babfélék dusan tenyésznek. — Kender és lenvetések javulnak, sűrűsödnek és erősödnek s a korai vetések már szép virágzásban vannak.

A szőlő, daczára a hideg időjárásnak, meglehetősen terméssel biztat s a hol virágzása alatt jég és vihar mem érte, kielégítő eredménrt várhatunk. Több helyütt azonban a fellépett szőlőmoly nagyobb károkat okoz.

A lőhere és luczerna első kaszálása közepes, minőségét azonban a gyakori esőzések gyengítették. Az új hajtás már meglehetősen erős s az egyes vidékeken már a második vágáshoz is hozzáálltak. — A rétekről a szénát nagyobbreszt betakarították s mennyiségileg közepes és jó minőségű s az esőzés csak itt-ott tett kárt. Ugyisintén a legelők fűnövése az utóbbi esőzések hatása alatt dus és a jószágnak elegendő táplálékot szolgáltat.

A gyümölcs azonban nagyon hanyatlak s csak a Királyhágón tuli részeken várható közepes eredmény. A gyümölcsben országsszerte nagy károkat okoz a férgpusztítás, mely már eddig is nagy arányokat öltött.

A gazdaközönség ez évben a sok elemi csapás daczára is meglehetősen termésre számíthat, ha csak valami újabb elemi csapás nem sújtja a mezőket.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A „Tiszántul” eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, június 30.

Osztrák hitel	— — — — —	691.75
Magyar hitel	— — — — —	724.—
Allamvasut	— — — — —	671.50
Rimamurányi	— — — — —	559.—
Magyar jelzálog	— — — — —	447.—
Salgótarjáni	— — — — —	—
Wagon-kölcsön	— — — — —	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. június 30-án.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — — —	96.25
Magyar koronajáradék	— — — — —	91.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	— — — — —	100.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	99.60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	91.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	98.80
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	— — — — —	92.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	158.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	139.—
Osztrák járadék papirban	— — — — —	97.65
Osztrák járadék ezüstben	— — — — —	97.50
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	96.50
Osztrák korona járadék	— — — — —	97.—
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	134.50
Osztrák magyar bankrészevény	— — — — —	17.45
Magyar hitelbankrészevény	— — — — —	726.—
Osztrák hitelintézet részevény	— — — — —	694.25
Párisi vista	— — — — —	96.40
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — — — —	194.27
Németbirodalmi márka	— — — — —	118.60
London vista	— — — — —	242.40
20 márkás arany	— — — — —	23.68

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTÉR.

Tisztán kezelt,
természetes

Hegyi-Borok!

Nagymennyiségű, kedvező be-
vásárlásaim folytán ajánlok:

Kitűnő asztali ó-bor, literje 30 és 32 kr.

➡ **100 liter 22 és 23 frt.** ⬅

Magyarádi ó-bor, literje . . . 40 kr.

Magyarádi pecsénye bor, literje 50 kr.

Asztali veres bor, literje . . . 44 kr.

Ménési veres bor, literje . . . 64 kr.

Mindennemű üvegelt **csemege-, aszú- és pezsgőborok a legolcsóbb árban.**

➡ **Kőbányai Sör-raktár.** ⬅

Kosarakat, gyümölcszállításához, gyári árban árusítom.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítek.

Kiváló tisztelettel

MERTZ NÁNDOR,

Nagyvárad, Nagy-Körözs-utca, Mertz-ház.

➡ **Telefon-összeköttetés 134. szám.** ⬅

Legjobb üdítő és gyógyhatású
a vegytiszta anyagokból előállított

OXIGENVIZ.

Kapható:

STERNTAL SÁNDOR gyógyszerész,

Nagyvárad, Nagy-Piacz-tér.

— Telefon 335. —